

Cronica Timpului

Motto:

„Societatea e mișcare,
statul e stabilitatea!”

Mihai Eminescu
1850-1889

Publicație de cultură,
atitudine și performanță

UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI DIN ROMÂNIA

Director general DORU DINU GLĂVAN

Redactor-șef RODICA SUBȚIRELU

PENTRU

„Săptămâna Luminată a Culturii Române”

Uniunea Ziaristilor
Profesioniști
din România,
prin vocea gral.
(r.) Mircia Chelaru,
propune ca perioada
15-21 ianuarie
să devină
„Săptămâna Luminată
a Culturii Române”

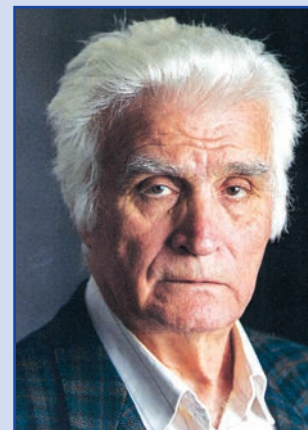
» pag.6

Gala Premiilor „Cronica Timpului”

» pag.10,11,15,20

Prof. pictor
**Cojocaru
Vergil-COVER**,
membru
al Uniunii
Artiștilor
Plastici din
România,
secția pictură,
prezintă
artiști plastici:

- Antoaneta Iancu
- Neluța Stăicuț
- Nina Poșan
- Valerie Blanche
- Maria Parascan
- Maria Hodor

Eminescu

REFLECȚII

moment al creșterii e o conservare a celor câștigate în trecut și o adăogire a elementelor cucerite din nou, astfel, adevăratul progres nu se poate opera decât conservând pe de o parte, adăogând pe de alta: o vie legătură între prezent și viitor, nu însă o serie de sărituri fără o rânduială. Deci, progresul adevărat fiind o legătură naturală între trecut și viitor, se inspiră din tradițiile trecutului, înlătură însă inovațiunile improvizate și aventurile hazardoase (...).

Chiar dacă epoca formelor goale care domnește de douăzeci de ani și mai bine în țările noastre, s-ar putea explica, deși nu se justifică prin cuvântul „epoca de tranzițiune”, e evident că sarcinile cu care tranzițiunea ne-a încărcat cu asupra de măsură ne dictează în mod serios de-a ne întoarce de pe calea greșită, de-a privi în mod mai limpede starea adevărată a țării, de-a judeca în mod mai limpede necesitățile ei (...).

(*Studiu asupra situației, „Timpul”, 17 februarie 1880*)

Spiritul public modern suferă de o boală până la oarecare grad nepricepută pentru noi, născută fiind din împrejurări și din stări de lucruri fără analogie în viața noastră internă (...).

Religia, cu credințele ei fericite, care stabilea în mod dogmatic toate răspunsurile la întrebările cele mari ce preocupă o minte omenească, a suferit grele lovituri, însă numai negative - din partea unor ultime raționamente materialiste, cari în sine sunt tot atât de neîntemeiate ca și mitologia grecească. Dar raționamentele materialiste, brutale fiind, lesne de priceput și apelând oricum la bestia din om, găsesc în suta a nouăsprezecea o mulțime de aprigi apărători, încât viața noastră modernă pare a se apropia de povârnișul fatal pe care istoricii latini îl presupun, fără cuvânt, a fi existat înaintea constituirii statelor, adică aceea stare de vecinică vrajbă însemnată cu vorbele „bellum omnium contra omnes”, războiul tuturor contra tuturor. (...)

Pe altă parte sistemul libertății, totodată a individualismului, cuprinde primejdii și mai mari. El prefăce viața într-o luptă de exploatare reciprocă, care poate ajunge la disoluțiunea completă a statului. (...)

A împreuna exigențele existenței neapărate a statului cu exigențele libertății individuale, a nu permite ca asociații de indivizi răpitori să facă din stat o unealtă a lor și a nu lăsa pe de altă parte ca statul impersonal să nege cu totul mâinile individului, asta e problema pe care mulți au încercat s-o dezlege, dar de la cezarii Romei și până la cezarii moderni nu s-au găsit încă remedii radicale, ci numai paliative. (...)

Organizația de astăzi a favorizat fuga de muncă; ea a ridicat elemente, cari n-au nimic, în fruntea statului, ca să trăiască sau să se îmbogățească din averea statului și tot organizația aceasta a făcut și pe alte clase se crează că numai prin politică poți ajunge la ceva. Astfel, profesorii de universitate, în loc să își caute de treabă, fac politică; profesorii de licee și de școli primare asemenea; ingineri, medici, scriitori, muzicanți, actori chiar, toți fac politică pentru a parveni. (...)

Caracterul general al acestor oameni e că vor să câștige fără muncă, că statul pentru ei e o materie de exploatat și că ideile chiar ce le profesază în fiecare zi sunt asemenea mijloace de exploatare a țării și a nației. Astfel se ivește azi un grup, mâne alt grup, cari nu sunt în fond decât societăți anonime ce pun un mic capital la mijloc pentru a izbuti într-o mare afacere: a veni la putere.

E drept că sunt grupuri a căror țintă nu este aceasta, pe cari le dezgustează acea febrilă activitate de a se mănține sau de a ajunge la putere și cari, chiar dacă doresc a veni la ea pentru a-și realiza ideile și a pune lucrurile pe-o cale mai naturală și mai cumpătată, nu sunt în stare a face mii de promisiuni mincinoase pentru a amăgi mulțimea. (...)

De ce mulțimea a lesne crezut-oare...? Nu e tocmai greu de explicat. Ea uită zicala: „Să nu dea Dumnezeu omului atâta rău cât poate purta” și, pentru a scăpa de suferinți actuale, relativ mici, face orice i s-ar cere, necunoscând că din ceea ce face ar putea rezulta ceva și mai rău (...).

Dezbinare și ură între cetățenii statului, pentru ficțiuni și pentru cinstitele obraze ale domnilor demagogi (...).

Patimi rele și uricioase, conduse de minți nebunatic de copil, iată caracterele care hotărăsc pentru moment soarta statului român.

Nu vom zice că tot sunt astfel, că am fi nedrepti, dar, desigur, majoritatea e astfel (...).

De aceea alegeți oameni de treabă și cuminți, alegeți oameni într-adevăr serioși și nepătimasi și nu vă temeți (...).

(*„Timpul”, noiembrie-decembrie 1878, ianuarie 1879*)

Articole politice

Ceea ce se cere de la o profesie de credințe politice este, desigur, înainte de toate, ca ea să corespundă cu simțămintele și aspirațiunile legitime ale țării și să fie adaptată instituțiilor ei. S-ar putea într-adevăr imagina un sistem de idei politice, folositoare chiar care să nu fie conforme cu sentimentele și aspirațiunile țării, dar în lumea strictei necesități un asemenea sistem n-ar fi cu mult mai mult decât produsul unei imaginații fecunde. Căci un principiu absolut, netăgăduit de niciun om cu bun simț, este că o stare de lucruri rezultă în mod strict cauzal dintr-o altă stare de lucruri premergătoare și, fiindcă atât în lumea fizică cât și cea morală, întâmplarea nu este nimic alta decât o legătură cauzală nedescoperită încă, tot astfel aspirațiunile și sentimentele sunt rezultatul neînlăturat al unei dezvoltări anterioare a spiritului public, dezvoltare ce nici se poate tăgădui, nici înlătura (...).

Căci cine zice „progres” nu-l poate admite decât cu legile lui naturale, cu continuitatea lui treptată. A îmbătrâni în mod artificial pe un copil, a răsădi plante fără rădăcină pentru a avea grădina gata în două ceasuri nu e progres, ci *devastare*. Precum creșterea unui organism se face încet prin superpunerea continuă și perpetuă de nouă materii organice, precum inteligența nu crește și nu se întărește decât prin asimilarea lentă a muncii intelectuale din secolii trecuți și prin întărirea principiului înăscut al judecății, precum orice

Seratele „Eminescu, jurnalistul”

10 decembrie 2019

Centrul Cultural „Mihai Eminescu” al sectorului 2, gazdă a seratelor a fost marți, 10 decembrie, neîncăpătoare pentru numeroșii invitați ce au venit la ultima întâlnire a anului, serată special desfășurată sub însemnele apropiatelor sărbători, sub

lansări de carte, un volum de poeme „Sub steaua lui Omar Khayam (rubaiate)” de *Lică Pavel*, invitat să se prezinte audienței... Un colonel în rezervă, atins de pana inspirației, dar și admirator al poetului persan Omar Khayam, cunos-

un minunat brad, și cu un aer de mare sărbătoare, cu surprize și cu voie bună.

După salutul de bucurioasă primire din partea dnei Elena Scurtu, serata a fost deschisă de moderatoarea Subțirelu Rodica, redactor șef al „Cronicii Timpului”, anunțând programul bogat în evenimente, alegând din jurnalistică celui sub al cărui spirit se desfășoară seratele, un articol despre semnificația Crăciunului, așa cum fiecare creștin îl întâmpină, în fiecare an, cu pregătiri lumești, dar, mai cu seamă, cu cele sufletești, de bucurie pentru „nașterea pruncului sfânt”... reușind, cu glasul său suav, convingător, să transmită acel fior despre care poetul Eminescu spunea... și candelă s-aprinzi... iubirii pe pământ”... Așa era zicerea jurnalistului Mihai Eminescu.

Și cum surprizele anunțate se doreau devalate, a fost invitat președintele UZP, *Doru Dinu Glăvan*, să le prezinte: două

cut și ca filozof, matematician, medic..., poemele sale traduse în engleză fiind de mult cunoscute în lume. Forma poetică pe care autorul Lică Pavel a adoptat-o cu rigurozitate este rubaiata (strofa din patru versuri, al treilea nerimând cu celelalte, dar păstrând sensul). Rezultând

din modesta autoprozentare că autorul fusese, la timpul său, unul dintre eroii revoluției, și continuându-și, cu succes, și noua preocupare de suflet, în poemele culese în volum fiind la rândul-i admirator al valorilor vieții: frumusețea, vinul, femeia... Invitații domniei sale, prof.univ. *Ion Haineș* și drd. *Mihaela Cazimirovici* aduc prețioase aprecieri la adresa autorului, alegând spre exemplificare câteva rubaiate, pe care, ulterior, cu darul actorului și recitatorului de talent, *Doina Ghițescu* le-a subliniat cu impecabila dicție, convingând, definitiv, publicul de noutatea și ineditul poemelor lansate.

Al doilea autor *Aurel Constantin Muntoiu* este prezentat de președintele Doru Dinu Glăvan care menționează că volumul a apărut în editura UZP, fiind, de asemenea, dedicat semnificației sărbătorilor apropiate. Autorul s-a apropiat de esența credinței, de imensul efect pe care această pregătire a spiritului este benefic sănătății fizice și mentale deopotrivă, exemplificând cu deslușirea practicii ortodoxe. Taina icoanei pe care o comentează făcând un parcurs istoric al celor care au început transpunerea pe pânză a chipurilor de sfinți și personaje divine, ei înșiși monahi cu înaltă credință și har divin. Pledoaria autorului, susținută de studii teologice și practică creștină, a fost apreciată și de înalți prelați ai bisericii or-

na *Santamaria*, îmbrăcată într-un frumos costum național, de Pădureancă, au sporit autenticul sărbătorilor la români prin profunda semnificație de purificare interioară, emoție și adâncă trăire a interpretei, rezidentă mulți ani în străinătate, care s-a reîntors, cu întreaga deschidere de regăsire a farmecului de altă dată al colindului, transmițându-i-l cu dăruire și bucurie.

Echipa *Teatrului Nostrum*, condusă de inimoasa Rodica Subțirelu a creat nota

todoxe, precum preasfinția sa mitropolitul Ioan al Timișoarei.

Ovidiu Țuțuianu, colaborator frecvent al „Cronicii Timpului”, mulțumind pentru onoarea de a fi fost invitat, a propus un eseu cu argumente consistente: „Eminescu nu a fost ateu”. Referindu-se la mătușile poetului, care au devenit monahe, dar și comentând atât poziția lui în publicistică cât și în arta poetică, Eminescu fiind un adept al esenței credinței, iar nu al aparențelor și practicilor de suprafață.

În acest cadru special de adresabilitate spirituală, intervenția jurnalistei, compozitoare și interprete *Corina Diaconescu*, la orga electronică, a sporit atmosfera de sărbătoare. Colindele prezentate de Ele-

de sărbătoare, de veselie a sărbătorilor de iarnă, prin scheciurile nostime pregătite, dar și prin tradiționalele obiceiuri ale colindatului, cu împărțirea de covrigi, nuci, mere și, nu în ultimul rând, cu urări și îmbrățișări.

Și în finalul final, pe post de Moș Crăciun, președintele UZP a împărțit pachete cu cărți, astfel ca nimeni să nu plece cu mâna goală, ci cugetând la cele ce vor citi în serile lungi de iarnă și să revină în Noul An la aceleași serate, în care-l vom tâlcui pe cel ce veghează asupra noastră, jurnalistul Mihai Eminescu.

La mulți ani!

CLEMENTINA TIMUȘ

Date inedite despre basorelieful lui Eminescu de la Cimitirul Bellu

La mijlocul lunii decembrie, profitând de ultimele zile însorite, am hotărât să fotografiez monumente de for public având ca subiect chipul „Luceafărului”.

Am ajuns desigur și la mormântul poetului, aflat la Cimitirul Bellu. Citisem anterior palpitanta istorie a acestui monument și, mai ales, detalii legate de existența unui *Fond Eminescu*, în administrarea *Municipalității Bucureștilor*, pentru îngrijirea locului de veci, subiect dezvăluit opiniei publice de jurnalistul Miron Manega.

Carte poștală ilustrată interbelică

Așa arăta mormântul lui Eminescu, în secolul trecut, în perioada interbelică.

Cunoșteam, de asemenea, conținutul discuțiilor purtate în mediul celor interesați de biografia eminesciană pe marginea unor chestiuni controversate privitoare la istoria acestui monument tombal: semnificația torțelor cu vârful în jos, modificarea aspectului inițial al mormântului poetului, deși acesta este declarat obiect de patrimoniu, propunerea de a se deshuma rămășițele pământești ale lui Eminescu, pentru a se stabili cauzele morții acestuia, dar mai ales lipsa de informații detaliate cu privire la realizatorii efigiei cu chipul nemuritorului geniu, aflat la locul de odihnă veșnică a acestuia.

Din păcate, vizitatorii monumentului tombal vor avea o surpriză: nu numai că a dispărut grilajul din fier forjat (a fost dezafectat în anul 1961), dar au fost operate modificări substanțiale asupra configurației inițiale a acestuia.

Povestea acestui monument este simplă. Imediat după stingerea din viață a marelui poet, prietenii și cunoscuții acestuia au decis să ridice un monument funerar deasupra tristului mormânt, scop în care au strâns banii necesari (comitetul înființat la 20 octombrie 1889 era alcătuit din Titu Maiorescu, I. L. Caragiale, I. C. Negruzzi, A. Chibici-Revneanu, Teodor G. Rosetti, N. Mandrea, N. Săveanu Dr. I. Neagoe și M. Brăneanu).

La *Arhivele Statului* din București se păstrează un dosar conținând documente referitoare la acțiunea de colectare a fondurilor necesare realizării acestui proiect (subscripție publică), suma strânsă (7153 lei), precum și cheltuielile făcute (monumentul propriu-zis, împreună cu medalionul de bronz, au costat 5000 lei, alți 190 lei s-au cheltuit pentru realizarea

soclului de beton al grilajului, la care se adaugă 816 lei pentru grilajul de fier forjat și 88,15 lei cheltuieli administrative: corespondența și plata trăsorii cu care T. Maiorescu se deplasa la Cimitirul Bellu.

În luna iunie 1892, Chibici – Revneanu, secretarul *Comitetului de Inițiativă*, semnează *Procesul Verbal* de descărcare a cheltuielilor, ceea ce înseamnă că aceasta este data oficială care marchează finalizarea monumentului. În noiembrie 1892, sub efigia realizată de sculptorul I. Georgescu este adăugată o placă de bronz, cu un citat din lirica eminesciană: „*Reverse dulci scânteii/ Atotștiutoarea,/ Deasupra-mi crengi de tei/ Să-și scuture floarea./ Nemai-fiind pribeag/ De-atunci înainte,/ Aduceri aminte/ M-or troieni cu drag.*”

Autorul medalionului este I. Georgescu, însă contractul inițial fusese atribuit arhitectului francez André Lecomte du Noüy, cu merite incontestabile în repunerea în valoare a unor monumente religioase sau laice autohtone, uneori criticat de contemporanii săi pentru maniera oarecum personală în care a realizat restaurarea acestora.

Cunoscutul arhitect din Hexagon a fost un apropiat al familiei regale, ilustrând chiar una dintre lucrările Reginei Carmen Sylva. Renumele și realizările sale au determinat alegerea sa ca membru de onoare al *Academiei Române* (1887). Este înmormântat la Curtea de Argeș, monumentul funerar fiind de o sobrietate exemplară.

Mormântul lui André Lecomte du Noüy, de la Curtea de Argeș

Prieten al Regelui Carol I, arhitectul francez se bucură și de sprijinul constant al lui T. Maiorescu, care i-a aprobat, ori de câte ori a putut, contracte consistente, răsplătite cu sume generoase.

Sobrietatea monumentului lui Eminescu de la Cimitirul Bellu, lipsa unor simboluri religioase, în varianta inițială, demonstrează fără tăgadă concepția autorului inițial al proiectului.

André Lecomte du Noüy renunță la acest proiect, probabil fiind presat de proiecte mult mai ample, în curs de desfășurare la Iași, Târgoviște, Craiova, Câmpulung, Sinaia, astfel încât profesorul și sculptorul I. Georgescu este cel ce va finaliza monumentul.

TANȚA TĂNĂSESCU

Acesta va fi invitat să realizeze încă un monument dedicat lui Eminescu, care a fost amplasat la Botoșani și inaugurat în toamna anului 1890.

Coroborând datele de arhivă, aflate la București, cu cele de la Botoșani, putem stabili cronologia realizării acestor monumente dedicate lui Eminescu. Bustul poetului, ridicat de I. Georgescu la Botoșani, în anul 1890, precede realizarea efigiei de pe mormântul de la Cimitirul Bellu (1892).

Se știe cu certitudine numele artizanului care a turnat în bronz bustul de la Botoșani, precum și atelierul unde a fost realizată din punct de vedere tehnic lucrarea: Louis Martin, *Fonderie Paris*.

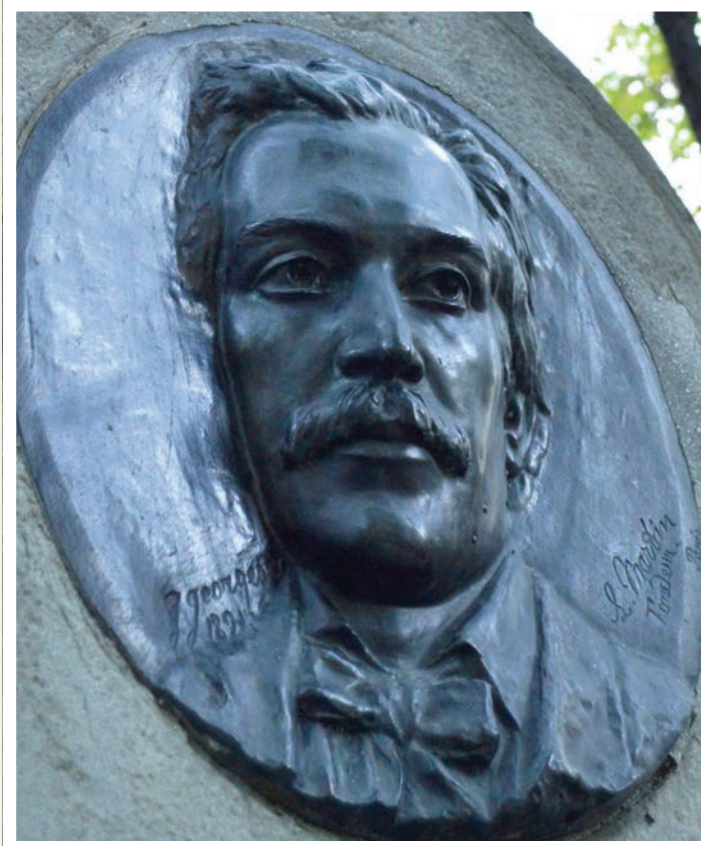
În schimb, în fișa lucrării de la Cimitirul Bellu lipsește cu desăvârșire numele orfevrierului și atelierului. Fără îndoială, se putea presupune faptul că opera de artă a fost turnată în străinătate, așa cum s-a petrecut și cu alte lucrări de for public din România.

În aceste condiții, am decis să cercetez din nou monumentul lui Eminescu de la Cimitirul Bellu.

Ajungând la acest celebru loc de pelerinaj, vizitat de numeroși admiratori ai Poetului, am îndreptat obiectivul aparatului de fotografiat spre efigia ce ilustrează chipul *Luceafărului*. Am surprins, în lumina apusului de soare, portretul de o adâncă expresivitate al tragicului geniu, rămânând impresionată de finețea trăsăturilor și a detaliilor artistice, ce pun în evidență măreția acestuia. Dar aparatul, a cărui fidelitate și performanțe tehnice sunt de-a dreptul remarcabile, mi-a dezvăluit un detaliu ce a scăpat până acum din atenția cercetătorilor.

Așteptam cu nerăbdare să revin acasă, pentru a admira din nou, folosind un display performant, detaliile acestei creații artistice. Basorelieful reproduce chipul lui Eminescu, cel din Tabloul „*Junimii*”, care apare de fapt și în primele ediții Maiorescu, de la *Editura Soccec*.

Iată ce mi-a relevat însă fotografia, mărită de câteva ori:

Basorelieful cu chipul lui Mihai Eminescu, la mormântul poetului, de la Cimitirul Bellu
(Foto de Tanța Tănăsescu, Oct.2019)

(Foto de Tanța Tănăsescu, Oct.2019)

Fotografiile îmi arată numele celor care au contribuit la realizarea basoreliefului: „J. Georgescu” și „Louis Martin, Fondateur Paris”, precum și data acestuia: 1891. Iată, așadar, un detaliu important: sculptorul I. Georgescu a colaborat cu Louis Martin, domiciliat la Paris, Rue Saintonge nr. 9, atât pentru finisarea bustului lui Eminescu de la Botoșani, cât și la monumentul tombal al poetului de la București.

Bustul lui Eminescu de la Botoșani

Numeroși alți sculptori francezi obișnuiau să toarne în bronz lucrările lor în atelierul lui Louis Martin, dintre care amintim pe: Auguste Jean Baptiste Lechesne, Aimé-Joachim-Léon Le Conte, E.-J.-C. Désiré Ringel etc.

La București, în perioada respectivă nu exista decât un atelier de turnat piese de bronz, dar acesta aparținea armatei: *Atelierul de la Belvedere*, înființat de D. Grant, la 1865, și un altul, *Atelierul Keilhauer*, din strada Izvor nr. 59.

Iată ce scria V.A. Urechia („Apărarea Națională”, 1900): „Domnului Constantin Vlad Hegel i se datorește împământarea meșteșugului versătoriei (fonde-

rie) operelor de artă în bronz. Cine ar fi crezut acum zece ani, că la București s’ar fi putut turna în bronz nu numai busturi, dar monumente întregi mari, cum va fi aceluși al Pompierilor din Dealul Spirei?”

Un atelier cunoscut în București va fi „Fonderie en bronze”, aparținând lui V. V. Rășcanu, înființat în anul 1905, funcționând pe str. Dr. Felix nr. 89, având ca asociat pe cunoscutul sculptor Fr. Storck. Multe din plachetele și operele sale sunt realizate aici.

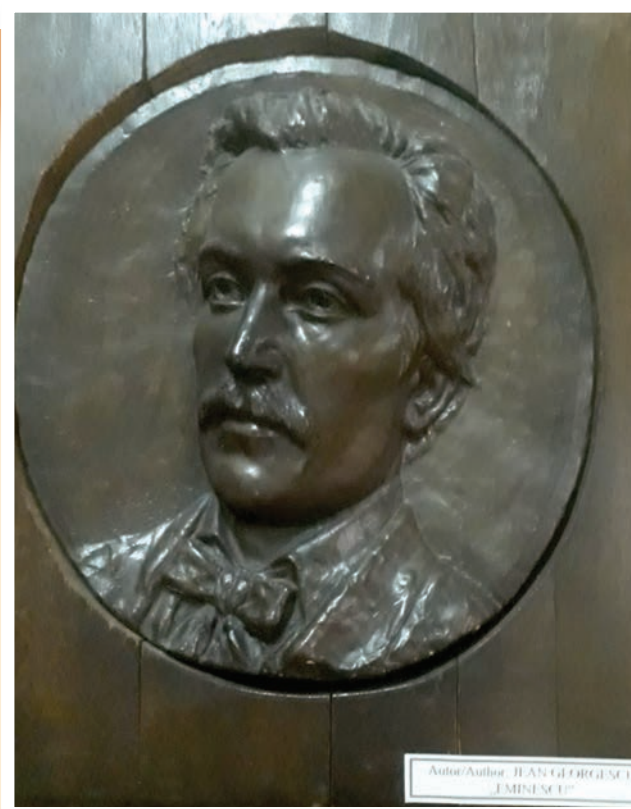

Reclamă pentru Atelierul lui Keilhauer

Având în față imaginea basoreliefului lui Eminescu, de la *Cimitirul Bellu*, am avut ideea să caut originalul creat de I. Georgescu, matrița în ghips a acestei efigii vechi de peste un secol. Am găsit-o, după investigații ample, în colecția donată de faimosul scriitor Mihai Tican Rumano *Muzeului de Artă Plastică* din Câmpulung – Muscel.

Adresându-mă doamnei Sorina Peligrad, căreia îi adresăm mulțumirile noastre, aceasta a avut amabilitatea de a-mi trimite imaginea matriței din ipsos lustruit a celebrului medalion al lui Eminescu.

Comparând-o cu bronzul turnat în Franța de Louis Martin, observăm finețea, exactitatea și calitatea excepțională a copiei în bronz. Mai constatăm, de asemenea că, până în anul 1909, existau următoarele busturi dedicate lui Eminescu: unul din ghips (realizat chiar în 1889 de Filip Marin, amplasat în incinta *Ateneului Român*) și trei busturi din bronz: la Botoșani, confecționat în anul 1890, autor fiind I. Georgescu, urmat de cel din Dumbrăveni (realizat de sculptorul Oscar Späthe în 1902, având o înălțime de 2,5 m) și cel din București, amplasat în timpul mandatului primarului Pake Protopopescu și cu îngăduința directorului poliției Capitalei, Scarlat Orăscu, în grădina din fața *Ateneului Român* (același autor I. Georgescu). Am avut astfel revelația de a descoperi pe basorelieful lui Mihai Eminescu de la mormântul acestuia din *Cimitirul Bellu* din București, pe lângă

Matrița efigiei lui Eminescu aflată la Muzeul de Artă din Câmpulung Muscel

numele „J. Georgescu”, și pe acela al colaboratorului sculptorului român, maestrul orfèvre „Louis Martin, Fondateur Paris”, precum și data realizării acestui medalion: 1891.

Informația fiind considerată inedită și de valoare, a fost preluată și postată în mediul online de site-ul francez *E-monumen.net*, (găzduind baza de date a patrimoniului monumental francez și străin), corespondent al românescului CIMEC (*E-patrimoniu.ro*), primind din partea lui Dominique Perchet mesajul că aceștia au actualizat baza lor de date iar monumentul va fi făcut cunoscut și prin următorul lor buletin informativ- *La Mougeotte*. De asemenea ne-au comunicat că au completat și foaia de prezentare a operelor realizate de Louis Martin.

Prin această contribuție a unui membru al UZPR, mormântul marelui nostru poet național este pus pe harta celor mai prețioase monumente de for public, intrând și prin această formă de diseminare a informației jurnalistice în galeria de monumente de patrimoniu ale umanității.

(Foto de Tanța Tănăsescu, Oct.2019)

În ziua de **16 decembrie 2019**, în sala mare de la AGIR București, s-a desfășurat **Gala premiilor Revistei Cronica Timpului**. Evenimentul a fost moderat de Rodica Subțirelu, redactorul-șef al revistei, și de George Vlaicu, ambii dovedindu-se la înălțime, captând auditoriul, realizând un moment deosebit.

Invitat de onoare, vicepreședintele UZPR Mihai Milca a justificat contextul Galei odată cu sărbătorirea a 100 de ani de la înființarea **Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România** și la **5 ani** de apariții neîntrerupte ale revistei „**Cronica Timpului**”. Prezența și ținuta revistei în spațiul public a atras în paginile ei semnăturile unor personalități marcante din diverse domenii, precum jurnalismul, literatura, teatrul, artele plastice, științele exacte, sportul sau chiar medicina și științele juridice. De altfel, mulți dintre laureații Galei se regăsesc în colegiul redacțional sau în rândul membrilor fondatori.

Menționăm între premianți pe Dr. Arety Candide Dinulescu, scriitorul Mihai Diaconescu (propus la un moment dat pentru premiul NOBEL), pictorul Virgil Cojocaru-COVER, cercetător dr. în științe Clementina Timuș, cunoscuta actriță Doina Ghițescu, talentatul grafician Mihai Grăjdeanu, publicistul Alexandre Andrei (*Paris, Franța*), av. Daniela Gherasă.

Distincții au primit, din partea Centrului Cultural „Mihai Eminescu”, managerul Nicoleta Paninopol și directorul de Proiecte și Activități, dna Elena Scurtu.

Momentele artistice au fost asigurate de dna prof. Corina Vlad Diaconescu și trupa Teatrului NOSTRUM al UZPR.

Mulțumiri pentru primirea călduroasă și organizarea excelentă trebuie aduse președintelui **Cercului Scriitorilor Ingineri Literar ing.**, domnul Nicolae Vasile.

Gala Premiilor Cronica Timpului

5 ani

DESPRE COMPOZIȚIE ȘI IMAGISTICĂ ICONOGRAFICĂ

AUREL CONSTANTIN MUNTOIU

Icoana Maicii Domnului - o teologie a frumuseții

O analiză mai profundă a unei icoane ne va conduce la un studiu distinct asupra icoanei în sine și asupra imaginii, ca element separat. Desigur că semnele includ și imagistica, acestea fiind un mod prin care oamenii înțeleg să reprezinte spiritul omenesc al lumii. Privită ca semn, imaginea este una indirectă, având posibilitatea de a fi în prezența unei realități, adică vom distinge obiectul în sine.

Ne aflăm în fața unui sistem deosebit de semne, care a devenit limbajul Bisericii, iar această Comoră a fost adunată în Erminii și mărturii ale iconarilor.

Erminia este o culegere de recomandări cu privire la iconografia ortodoxă, la programele iconografice și la metricele prime, materialele, tehnologiile preparative și tehnicile picturale folosite de iconarii din sud-estul European medieval. Ele au fost elaborate de iconari și se adresau cercului închis al acestora și circulau sub formă de manuscrise.

Erminiile au fixat, consemnat și conservat experiența a ceea ce se câștigase prin aportul multor generații de iconari. Dintre cele mai cunoscute erminii, putem aminti Tratatul de pictură al lui (Cennino Cennini și Erminia Athonită a lui Dionisie din Furna. Erminia e compusă din două părți: din text și desene. Adesea iconarul era monah. Acesta își înțelegea pictura lui ca pe o rugăciune, o „lucrare a minții”. A. Rubliov își începea lucrarea de pictură cu multiple nevoițe duhovnicești, prin post

și rugăciune și stropea toate materialele și pensulele cu aghiasmă.

Felul erminiilor este unul „conservator”, ce încearcă a tinde să apere și în același timp să canonizeze formele iconografice. Despre prototipuri putem spune că le putem considera ca modele neîntinate, fiind redată și create numai pe calea revelațiilor.

Iconografia bizantină ne prezintă o standardizare a redării chipurilor sfinților. Aceste modele „fixe” ale reprezentărilor le numim prototipuri. Această noțiune de prototip se referă atât la personaje cât și la diverse scene mult complexe (ic. Nașterii, Botezul etc).

Toate aceste prototipuri constituie un produs al veacurilor de multe înfrânări duhovnicești, de calități ale gândirii creștin-ortodoxe ale acestora și nu numai de geniu. Aceste Prototipuri vor fi transmise generațiilor prin copiere, în spiritul respectării dogmei, fiind „curățite” de tot ceea ce era superficial și nestatornic.

Tradiția ortodoxă atribuie sf. Ev. Luca primele imagini ale Fecioarei; acesta ar fi pictat 3 icoane, după Cincizecime. Una ar aparține tipului zis „Eleusa” Mângâietoarea, (duioșia, dragostea maternală pentru Prunc) a doua „Hodigitria” - Călăuzitoarea (cea care arată calea-această imagine hieratică și majestuoasă subliniază în mod deosebit Dumnezeirea Pruncului.)

Cea de-a treia icoană, ar fi reprezentată de Fecioară fără Prunc. Datele care o privesc sunt confuze. Este posibil ca această icoană să fi fost asemănătoare cu cea a Fecioarei din Deisis, adică rugăciune, adresându-se lui Hristos. Actualmente există în biserica rusă zece icoane ale Fecioarei atribuite sf. Luca. Pe lângă acestea mai există la Muntele Athos și în Occident 21, dintre care 8, la Roma. Desigur nu se poate susține cu certitudine că aceste icoane sunt făcute de mâna Evanghelistului, dar trebuie reținut, că aceste icoane atribuite Sf. Luca sunt parte a unei tradiții căreia i-a furnizat Prototipurile pe care pictorii le folosesc și astăzi.

Tradiția apostolică trebuie înțeleasă aici, ca o autoritate apostolică care garantează autenticitatea transmiterii prototipurilor, din acest punct de vedere putem vorbi

de Canon, care nu este altceva decât apărătorul imaginilor relevante. Biserica subliniază astfel că această putere și acest har se transmit tuturor imaginilor care reproduc trăsăturile autentice ale Maicii Domnului fixate de către Sf. Luca. Dacă privim spre începuturile erminiei zugravilor, regăsim un prim înscris descoperit în anul 1674, aparținător mănăstirii Sava, în apropierea Ierusalimului. Se intitula „Carte despre arta zugrăvirii” și retranscris de monahul Ma-

Maica Domnului - „Umilenie”

carie care l-a adus la Athos prin anul 1697. Conținutul manuscrisului este o călăuză privind redarea Sărbătorilor Domnești ale Maicii Domnului, despre numele profeților, a vârstei și fizionomiei Apostolilor, dar și a altor sfinți, idar și amănunte privind modalități de zugrăvire concrete.

Tot în acest sens, amintim pe francezii M. Didron și P. Durand, care au publicat la Paris, în anul 1845, studii de iconografie răsăriteană într-un veritabil manual de iconografie.

Aceste manuscrise le-au găsit în anul 1838, când au vizitat Athosul, manuscrise ce erau un adevărat ghid pentru călugării de aici pentru pictarea lăcașurilor de cult. Cei doi, au tradus aceste însemnări, au realizat un studiu introductiv la care au adăugat note explicative, apoi l-au publicat dezvăluind lumii aceste minunate taine athonite.

În țară, la Biblioteca Academiei Române

regăsim trei manuscrise despre erminii, din ani diferiți, 1775, 1814, dar nefiind datat cel de-al treilea manuscris. Până în prezent nu regăsim tipărită nicio ediție critică a acestor texte grecești ale zugravilor iconari.

Aceste manuale de pictură sunt scrieri ce redau reguli despre meșteșugul realizării picturale bisericești. Ca mod de transmitere a acestor informații, la început aceasta s-a făcut individual, de la un pictor la altul, prin tradiția orală, dar și a practicii. Ulterior monahii ce aveau cunoștințe cărțurărești, au trecut la consemnări ale regulilor aplicate de ei, dar și în ceea ce privește modalitatea practicării meșteșugului propriu-zis.

Deci, ne aflăm în fața primelor nuclee ale manualelor privind pictura bisericească. Aceste manuale au început să circule din sec. XVII, în limba greacă, în diferite locuri unde era răspândit ortodoxismul, în special la Athos, loc al centrului unei mișcări artistice și culturale bizantine, după anul 1453, când a căzut Constantinopolul asediat de turci.

Vorbind despre erminia icoanelor Maicii Domnului, putem spune că aceasta beneficiază de un loc deosebit în Biserica Ortodoxă, fiind supravenerată, Sinodul Ecumenic din Efes, 431, proclamând-o „Theotokos”, adică Născătoare de Dumnezeu. Acest mod de recunoștință îl regăsim și în modul de realizare a reproducerii iconografice din bisericile ortodoxe, pe bolta altarului, dar și stânga ușilor împărătești sau ca un pandant al icoanelor domnului Hristos.

Sub aspectul expresivității artistice creștine, se observă existența punctelor comune, făcând în același timp o diferențiere între ce reprezintă simbolismul religios, un tablou religios, dar și icoana tradițională bizantină. Fiecare dintre aceste valori cultive ne transmite un mesaj aparte. În același timp ele sunt purtătoare ale mesajului primordial, ducându-l în timp și spațiu.

Prin întruparea lui Hristos, icoana creștină are o sursă antropocentrică, materializând o reprezentare omenească a personajelor sfinte, dar și theocentrică, icoana devenind o modalitate plastică a revelației.

În apărarea limbii române

Într-o cuvântare, un domn general și fost ministru zice: noi trebuie să trimitem lumii mesaje limpede... Nefericit dezacord între atribut și substantivul determinat. Corect este mesaje limpezi, mesaj limpede!

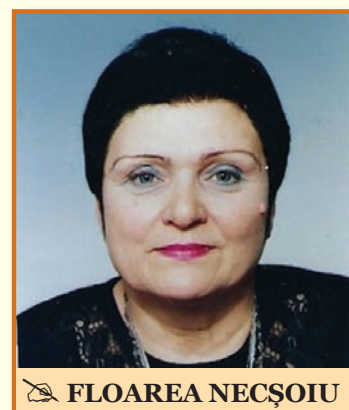
Precizăm, pentru cei care vor

să știe, că forma corectă a verbului a avea la conjunctiv prezent, persoana a III-a, singular și plural este să aibă (NU să aibe/să aive).

O doamnă astrolog, mare cunoscătoare a acestei științe, zice: Aceasta este o cunoaștere cognitivă... Ce pleonasm

elevat! Adică nu este coboară jos sau urcă sus, ci cunoașterea cunoașterii: cognitiv se referă la cunoaștere, conform DEX.

Tot dumneaei zice: depinde cărei grup îi aparține... Corectă este exprimarea: cărui grup îi aparține.

FLOAREA NECȘOIU

„Omul alege întotdeauna ceea ce crede el că e binele.”

Socrate

Conflictul se naște din **negarea adevărului** și din **difuzarea falsului**. El aduce în prim plan dezbateri morale, etice și probleme de priorizare a valorilor. **Spiritualitatea** s-ar părea pentru unii că invită la pasivitate și acceptare. Dar, de fapt, denotă, într-un anumit context, slăbiciune și nu superioritate morală. Dar ce facem când fiecare moment al vieții devine o confruntare? Cum ne poziționăm în fața agresiunii continue?

Non-rezistența, într-o societate care cultivă afirmarea prin putere și agresiune, echivalează cu supunerea? Și, totuși, eficacitatea atitudinii spirituale, non-violente a fost demonstrată de Nelson Mandela în Africa de Sud, de Martin Luther King în America și de Mahatma Gandhi care a înfrânt Imperiul Britanic și a eliberat India de colonialism.

Învățătura creștină, prin Iisus, spune „întoarce și celălalt obraz”, iar Buddha vorbește despre detașare și despre faptul că nu trebuie să îți urăști dușmanii pentru că, oricum, ei vor cădea prin însăși natura lor.

Deformarea Adevărului este sursa majoră a conflictelor în societatea contemporană. Puterea câmpurilor energetice de Adevăr sau NonAdevăr se află într-o dispută continuă, de aceea putem vorbi de o adevărată luptă în invizibil. Energia chistică fondată pe iubire, smerenie, compasiune este permanent contracarată prin mijloace care acționează asupra corpului, minții și spiritului uman. De multe ori, nu conștientizăm aceste mijloace. Paradigma științei de astăzi se schimbă, prin descoperirile fizicii cuantice. Societatea se află într-o profundă transformare, fenomenele lumii înconjurătoare nu mai pot fi explicate numai prin teoria materialistă și fizica newtoniană.

Trebuie să admitem că ființa umană are mai multe corpuri, și anume: corpul fizic, corpul eteric, corpul astral, corpul mental și corpul causal. Viziunea asupra corpurilor umane diferă în diversele culturi sau sisteme filosofico-religioase.

Corpul fizic este îmbrăcămintea, pe care o poartă sufletul și spiritul nostru, alcătuit din materie fizică pe baza afinităților chimice dintre elementele anorganice, altfel spus, este o formă. Emoțiile noastre produc modificări chimice în corpul nostru fizic, care se îmbolnăvesc.

Corpul eteric formează aura eterică sau aura sănătății și care depășește epiderma cu cel puțin 6 mm; orice parte a corpului fizic este înconjurată de învelișul eteric. Legătura corpului fizic cu corpul eteric este foarte strânsă, încât o leziune a corpului eteric (energetic) are corespondență în corpul fizic. Corpul care face legătura dintre corpul fizic și corpul astral este corpul eteric, care distribuie în tot corpul fizic prana absorbită din Univers sau forța vitală, suflul vital (cuvântul prana provine din sanscrită: pra=în afară, an=a respira, a se mișca, a trăi). Corpul fizic nu ar exista fără Prana, care reunește și organizează toate celulele într-un tot unitar. Excesul de prana din sistemul nervos provoacă boli sau chiar moartea, insuficiența ei ar avea drept consecință epuizarea și moartea. Prana este cea care dă organelor fizice activitatea senzorială și care transmite vibrațiile din afară, deci corpul eteric prin circulația pranei facilitează funcționarea sistemului nervos. Această energie constructivă coordonează moleculele fizice și le reunește într-un organism. Prana formează (compune) toate mineralele și controlează procesele fiziologice din protoplasmă; ea formează țesuturile vegetale, animale, umane.

Prana astrală împreună cu Prana eterică creează materia nervoasă; prana care circulează prin fibrele nervoase este compusă din prana eterică, astrală și mentală. Curenții pranici induc vitalitatea și influențează corpul fizic. Contactele fizice se transmit în interiorul corpului fizic prin prana. Sistemul nervos, prin intermediul dublului eteric, acționează ca transmisor din exterior (excitații) spre interior și invers, din interior către exterior. Prana există pe toate planurile, fizic, astral, mental și este altceva decât biomagnetismul omului. Corpul fizic este într-o continuă schimbare, celulele sunt hrănite de alimente, aer, apă; la fel și corpul eteric se schimbă permanent prin particule eterice noi, „hrănite” cu energia alimentelor consumate, cu energia aerului respirat și cu prana.

Corpul astral este vehiculul senzațiilor, dorințelor, pasiunilor și senzațiilor noastre. Caracteristica **corpului astral** este capacitatea de a simți, forma simplă fiind senzația

și cea complexă sentimentul. Natura pasională și emoțională a omului cuprinde toate dorințele animalice, ca foamea, setea, dorința sexuală, starea de îndrăgostire, ura, invidia, gelozia ec. Prin corpul astral noi suntem sclavii materiei.

Vibrațiile pe care corpul fizic le primește din exterior prin intermediul energiei cosmice (energia vitală, prana, qi) sunt transformate în senzații. Ficatul și splina sunt organe asociate funcționării corpului astral, (principiului dorinței și senzațiilor). Vibrațiile pe care le produce mintea noastră (materia mentală) se transmit corpului astral, acesta afectând la rândul său materia eterică care, la rândul ei, acționează asupra materiei fizice dense, altfel spus, asupra creierului nostru. Mintea singură nu poate acționa asupra creierului fizic, ci numai impregnată de materie astrală.

În viziunea teozofică, întreg sistemul nostru nervos este compus dintr-un astfel de amalgam: astral-eteric-fizic. Facultățile raționale se îmbină cu elementele pasionale: mentalul superior aspiră către Cer, mentalul inferior bazat pe creier raționalizează senzațiile și le transformă potrivit propriului Eu.

LUPTA DIN INVIZIBIL

ROSEMARIE HAINES

Mentalul nostru împreună cu astralul compune formegând sau vibrații-gând. Gândurile sunt realități foarte puternice deoarece tind să producă gânduri de același tip ca acela din care este el emanat. Durata de viață a unei forme-gând depinde de intensitatea ei inițială, de energia care îi este furnizată în continuare, prin repetarea acelui gând, de rezistența pe care o întâmpină. Atacurile energetice, blestemele se bazează pe aceste forme care pot fi programate să se descare la un anumit moment sau în anumite circumstanțe. Odată ce o formă-gând a fost emisă, ea nu mai poate fi întoarsă de creatorul ei; doar emiterea de gânduri cu încărcătură contrarie o poate neutraliza.

De asemenea, rugăciunea, un gând de iubire, de altruism pot acționa ca o adevărată profeție împotriva energiilor neprietenoase sau o inimă și o minte pură sunt o barieră împotriva energiilor malefice. Locurile, obiectele pot înmagazina formegând cu energii care pot exploda oricând. Formele-gând se atrag unele pe altele, chiar de la o generație la alta, formând așa-zisii egrogi de grup, de națiune. Sunt forme-gând care se pot constitui doar în astral și pot pluti în atmosferă, emițând vibrații analoge celor emise de creatorul ei; ele fie se dezintegrează nemaifiind alimentate cu energie, fie sunt absorbite de un alt corp mental. Este și cazul spațiilor infonegetice.

Rugăciunea, meditația, muzica (forme muzicale), florile, zgomotele diverse sunt purtătoare de energii cu efecte vindecătoare sau destabilizatoare pentru ființa umană, după caz. Corpul astral reacționează cu ușurință la impulsurile din lumea mentală și la gânduri și vibrează ca răspuns la oricare gând care îl atrage, fie că vine din exterior, fie că emană chiar de la propria ființă. Calitatea corpului astral depinde de sănătatea corpului fizic pentru că trupul trebuie pregătit pentru a fi folosit de o conștiință superioară. De aceea, alimentația este de o importanță covârșitoare în evoluția spirituală.

În timpul vieții fizice, corpul astral, care este câmpul de manifestare a dorinței, a sentimentelor, deci a gândurilor personale se află sub influența corpului fizic, dar și a mentalului inferior. El dă forma atât sentimentelor negative și blestemelor, cât și gândurilor bune, benefice, iar prin vibrațiile lor stimulează fie astralul și mentalul grosier, fie astralul și

mentalul de tip superior. Prin urmare, emoțiile și gândurile influențează evoluția spirituală a omului. Corpul astral este în permanență controlat și organizat de către mental. Efectul vibrațiilor mentale asupra astralului este mai puternic decât asupra fizicului și de aceea un mental evoluat poate stăpâni corpul astral, îl poate face să se dezvolte. Dacă nu este controlat de mental, astralul primește continuu stimuli, influențe din exterior și reacționează intens la ele.

În sfârșit, corpul causal sau monada este conștiința pură, Sinele Suprem, din care emană scânteia divină din care suntem constituiți. Corpul causal reprezintă un vehicul pentru suflet și un depozit pentru esența experienței dobândită de o ființă umană, adică înțelepciunea. La nivelul corpului causal se află cauzele care devin efecte în planurile inferioare. Experiența acumulată în corpul causal determină atitudinile generale în fața evenimentelor vieții și căile pe care le vom urma. Sufletul individualizează spiritul universal și concentrează lumina universală. Dincolo de aspectele noastre sufletești însă se află monada, spiritul care este adevăratul nostru Eu. În planul causal, omul are această aspirație continuă către unitate spirituală. Corpul astral și corpul causal se află într-o relație intimă, corpul astral fiind, într-o oarecare măsură, o reflexie a corpului causal. Dar forța umană nu poate sări de la conștiința astrală la cea causală, fără a-și dezvolta și purifica vehiculele intermediare. În corpul astral, înțelepciunea (rațiunea) fuzionează cu iubirea divină, christul din om.

Ce sunt, cu adevărat, dezbinarea, dezinformarea, slăbirea fizică și mentală? Să facem o analiză succintă. Lupta pentru putere, sădirea neîncrederii în celălalt, înregistrarea telefoanelor, a poștei electronice, întreținerea iluziei, a ignoranței, crearea confuziei, manipularea medicală, conceptualizările eronate, toate duc la divizarea societății, la atomizarea ei.

Ce înseamnă falsa informare, păstrarea tăcerii asupra unor evenimente, distrugerea culturilor naționale, a convingerilor profunde, edificiul artificial al științelor oficiale, denaturarea mentală printr-un învățământ haotic, dar controlat în detaliu, eliminarea gramaticii și a logicii, orientarea reacțiilor colective către valorile materiale sau către lucruri care le îndepărtează de esența sa, cultivarea violenței, limbajul obscen și îndepărtarea de lectură a copiilor, etalarea sexuală, radiațiile electromagnetice exacerbate care împiedică concentrarea, exacerbarea frustrărilor?

Manipularea fiziologică sporește dependența și vlăguiește ființele umane (populația) prin: medicamente, alimentație chimică și rafinată, aditivi nocivi, carnea provenită de la animale hrănite artificial, poluarea apei, poluarea aerului, reducerea oxigenului prin despăduriri, radiațiile de toate felurile, telefoanele mobile și rețelele, microundele, utilizarea stresului pentru a gestiona socialul, industria drogurilor.

Să nu uităm însă că ființa umană are mai multe corpuri și că manipularea se aplică celor cinci planuri de care am vorbit mai sus: planul corpului fizic, adică sănătății, planului energetic (eteric), prin diversele forme de poluare, planului emoțional (astral) prin frustrare, culpabilitate, relația cu banii, relația cu ceilalți, cu familia, prin diverse frici, care creează emoții negative, planului mental, prin idei gata fabricate, indoctrinare politică, manipularea istoriei, ignoranța; planului causal prin convingeri inconștiente, legate de manipularea istoriei, științei, religiei.

Circuitul este următorul: Causalul (convingerile) stă la baza gândurilor noastre (mentalul), a judecăților conștiente; mentalul condiționează emoțiile (sentimentul despre bine sau rău), emoționalul orientează circulația energetică. Planul energetic înscrie perturbațiile sale în planul fizic.

Care ar putea fi remediile pe care să le adoptăm?

1. Dezvoltarea discernământului prin cultivarea conștiinței înalte, informarea corectă, cunoaștere, comportament moral;
2. Să avem grijă să ne menținem o gândire pozitivă, ancorată în prezent;
3. Să evităm dependența emoțională care ne duce, în mod cert, în dependență politică și economică;
4. Să ne centram pe propria persoană, să menținem un nivel vibratoriu înalt (prin convingeri și gânduri, comportament, virtuți) pentru a nu fi atacați energetic, să evităm sursele de radiații, pe cât posibil; un somn excelent, disciplină fizică și fiziologică, dar și spirituală sunt absolut necesare;
5. De asemenea, să ne raportăm la Creator și la Ierarhiile Celeste, pentru protecția personală, dar și a națiunii din care facem parte;
6. Să conștientizăm potențialul nostru infinit, ca ființe umane, și natura noastră spirituală.

STAREA ȘI SETEA DE DREPTATE

Spectrul îmbolnăvirilor și, mai cu seamă, cel al cauzelor de moarte este un fidel indicator al echilibrului social, al modului de viață și al gradului de fericire (care nu trebuie confundată cu bunăstarea). Bolile cardiovasculare, umăr la umăr cu cancerul, își atribuie primele două locuri pe lista cauzelor de deces. Infarctul miocardic, boală necunoscută în urmă cu un secol (actul de naștere este semnat în 1910-1912 de P.D. White american, concomitent cu Străjescu, basarabean, și Obrazțov, ucrainean) cunoaște o răspândire exponențială în secolul industrializării care comportă o formă aparte de stres. Cea

niste. Frica inculcată în anii de teroare a lăsat urma adânci în mentalul colectiv. Niccolo Machiavelli spune că este periculos să dai libertate brusc unui popor care s-a obișnuit sau chiar ține neapărat să fie slugă. Față de țările cu democrație consolidată, România are de recuperat un handicap serios deoarece poporul participă prea puțin la viața politică și este prea lesne manevrat mai cu seamă de televizor, unde accesul unor noi partide și formațiuni politice este foarte restrâns. PSD Titel Petrescu, veritabila social-democrație care urmărea dezvoltarea clasei de mijloc și atenuarea diferențelor excesive dintre pătura

cotă foarte scăzută, în contrast evident cu înaltul respect pentru justiție din Germania, China, SUA, Japonia, dar și din celelalte țări europene, în general. Nu este întâmplător faptul că pentru România a fost menținut MCV-ul în timp ce acesta a fost ridicat în cazul Bulgariei, singura țară cu care mai împărțeam lanterna roșie. Proiectul Legilor Justiției, care nu făcea altceva decât să înguncheze dreptatea în favoarea infractorilor, a generat proteste de stradă la noi, simultan cu un mare val de luare de poziție din partea Comisiei de la Veneția și a reprezentanților țărilor vest-europene alături de SUA. Doar căderea guvernului în urma motiunii din Parlament i-a putut opri, astfel încât avem speranța că actul justiției se va apropia de eternul ideal de dreptate. Din păcate, s-a încetățenit ideea că marile bogății acumulate prin corupție atrag impunitate. Iată, însă, un exemplu elocvent din Roma antică: Verres, guvernator al Siciliei între 74-71 î.Hr. acumulase prin abuzuri o avere imensă. Acuzatorul său a fost Marcus Tullius Cicero.

CORNELIU ZEANA

când cel dinapoia porțiței a catadicsit să o deschidă, acesta i s-a adresat cu (cităm) Ce vrei femeie? I s-au cerut apoi un lung șir de acte, legalizate și traduse în română, engleza, universal folosită în Europa fiind necunoscută în această țară. Rezultatul demersului său este incert. Mi-a scris recent, dezamăgită, dacă nu știu pe cineva să-i pună o pilă spre a reveni în țara sa natală și dacă e nevoie să utilizăm niscăi mijloace mai aparte spre a îndupleca funcționarii care se ocupă de această problemă.

Ministerul Educației a ajuns unul dintre cele mai corupte organisme ale statului, încurajând fâțiș, prin blocarea oricărei tentative de sancționare, plagiarismul, corupția, falsificarea notelor de examen în cazul universităților, fraudarea concursurilor ș.a. Ca urmare, analfabetismul și slaba calificare a absolvenților a atins cote ne mai întâlnite în istorie. România are cel mai scăzut consum de carte din Europa (mult sub Bulgaria), iar politica anticarte a Ministerului Educației este fără egal. Scriitorii nu sunt invitați în școli, iar elevii nu sunt încurajați să participe la reuniuni cultural-literare. Pe lângă aceasta, dezinteresul profesorilor de limbă și literatură română este fără precedent sau comparație. Finlanda pune un accent deosebit pe studiul limbii materne alături de matematică și engleză, precum și pe educație civică. Băncile nu sunt scrijelite sau mângălite, elevii se învață cu respectarecurățeniei locurilor publice, contribuind activ la aceasta. Școlarizarea este gratuită, iar școala asigură toate manualele și accesoriile didactice. Școlile au restaurant și săli de mese unde se servește gratuit o masă caldă, hrănitoare și cu multe salate și fructe. Se bea apă sau lapte. Elevii au un respect total pentru profesori. Școala asigură ore de teatru, muzică, dans, sporturi, arte, gastronomie, prim ajutor etc, mulți elevi cântă la diverse instrumente sub îndrumarea unor profesori de muzică. Nu există delincvență, iar străzile sunt absolut sigure. Nu s-au semnalat cazuri de răpiri, pentru o astfel de situație ar putea cădea guvernul sau primarul localității. Nu există vandalism. Vă invit să circulați cu trenul pe ruta București-Câmpulung Muscel și veți vedea cum geamurile vagoanelor sunt sparte cu pietre, fără ca autoritățile sau poliția să ia măsuri și să sancționeze vinovații. În Finlanda așa ceva ar fi de neimaginat.

Finlanda suportă, prin municipalitate, transportul elevilor la școală. Asemeni și studenților. Curățenia în școli este exemplară, nici împrejurul școlii nu se văd mucuri de țigări, gunoie sau graffiti.

În final, putem spune că nemulțumirea crescândă a populației față de starea actuală nu este legată în primul rând de nivelul de trai inferior celui din restul țărilor europene, cât de setea de dreptate, ca valoare supremă. Este exemplar faptul că în biserică, atunci când se citesc FERICIRILE, doar dreptatea este amintită de două ori, în timp ce toate celelalte, pacea, milostenia, curăția inimii etc, o singură dată. Dreptatea este, astfel, așezată deasupra păcii și altor calități de seamă: fericiri cei prizonieri pentru dreptate și, deasemeni, fericiri cei însetați de dreptate!

mai mare prevalență este atinsă în anii 50-60, după care, în urma unor vaste programe preventive, în toată sfera occidentală, unde s-a atins un anumit echilibru social, mortalitatea prin infarct scade progresiv, până la chiar mai mult de jumătate din valorile record înregistrate. Literatura medicală consimnează un fenomen greu de explicat: în România și, net mai puțin și cu tendință de redresare în celelalte țări care s-au eliberat de opresiunea comunistă, implicit sovietică, incidența infarctului miocardic continuă să crească, aparent paradoxal, deoarece ar fi de presupus că înlăturarea unui regim criminal în esență sa ar trebui să ducă la creșterea gradului de fericire (utilizăm acest termen consacrat și măsurabil în lipsa altuia). Explicația este de natură psihologică, iar în centrul ei se află DREPTATEA, o virtute fundamentală a spiritului uman, imprimată în materialul nostru genetic fără a trebui să fie învățată. Nedreptatea este traumatizantă și generatoare de îmbolnăvire. După evenimintele din decembrie 1989, poporul nu a privit cu entuziasm uciderea lui Ceaușescu după un rușinos simulacru de proces, fapt care nu s-a petrecut în nici o altă țară la înlăturarea regimului comunist. Nu pot spune că în PCR nu au existat și oameni de calitate, dar dispariția unui partid care a numărat mai multe milioane de membri decât în orice altă țară comunistă dă de gândit. Puterea a fost preluată-reluată-acaparată de foștii membri ai PCR din categoria cea mai lipsită de morală și dragoste de țară, urmărind doar îmbogățirea personală. Partidele și mișcările social-politice care dinamizau viața României antebelice nu au reușit să se revigoreze după masacrele comise în închisorile comu-

bogată și cea marginalizată, a rămas o umbră, puterea fiind deținută de cei mai bogați oameni ai României, unii numărându-se chiar și printre bogații lumii. Acest fapt, incompatibil cu o doctrină de tip socialist, a stârnit nedumerire în lumea socialiștilor europeni, inclusiv în Parlamentul European.

În țară, corupția și nedreptatea, au atins cote maxime și destabilizatoare sociale. Legea a fost astfel călcată pur și simplu în picioare, alături de bunul simț. Foștii deținuți politici, mai cu seamă cei care au luptat pentru reîntregirea țării prin unirea cu ținuturile noastre de peste Prut, primesc niște indemnizații de mizerie, urmașii celor uciși în închisori și lagăre nu au nici un drept, la Centenarul Unirii nici măcar nu au fost întrebați sau amintiți, în timp ce pentru clientela vârfurilor politice au fost inventate pensiile speciale, ceva fără precedent în nici o altă țară.

Pitagora spune că un Senat (echivalentul parlamentului) nu trebuie să aibă mai mult de o sută de înțelepți. Lăsând la o parte numărul parlamentarilor noștri, desigur excesiv, multitudinea cabinetelor de parlamentar în care nu intră mai nimeni și în care sunt angajați niște fini și afini ai respectivului antrenează o cheltuială demersată și inutilă. În toate țările scandinave (și nu numai), parlamentarul respectiv angajează periodic, pe cheltuiala sa, o sală într-un spațiu public (bibliotecă publică de regulă), unde se știe din timp că se va întâlni cu alegătorii. Nici legea partidelor prin care li se alocă importante fonduri de la buget nu reprezintă altceva decât o risipă de fonduri din banii noștri.

Încrederea poporului în justiție, locul unde se împarte dreptatea, se plasează la o

Verres s-a gândit că va reține o treime din bani pentru el, a doua treime pentru avocați și acuzatori și o altă treime pentru judecători. Rechizitorul lui Cicero a fost zdrobitor, iar tribunalul l-a condamnat pe Verres fără cruțare, dejucându-i planurile. Afirmatia lui că, de fapt, ca guvernator, a primit daruri, a fost combătută de proverbul grecesc: nu totul, nu de la oricine, nu în fiecare zi.

Cu privire la necesitatea schimbării la conducerea statului, Platon s-a exprimat limpede, ca și Pitagora de altfel, care s-a pronunțat astfel: „Nu lăsați oamenii de stat timpul să se deprindă cu puterea și cu onorurile. Supravegheați capii poporului pentru că de la ei începe coruperea mulțimii.”

Două milenii mai târziu, Machiavelli spunea că: „Cu cât mai multă putere au oamenii, cu atât mai mult vor abuza de ea”. Fraza, premonitoare, pare să facă aluzie la actualii ziși baroni, a căror putere și bogăție este demersată, iar sfidarea este cu atât mai mare cu cât aceștia vor să treacă drept socialiști(!).

Se pare că guvernarea doresc plecarea din țară a cât mai multor români. Principalul motiv pentru care mulți iau această decizie este corupția zdrobitoare și faptul că acest flagel nu este reprimat. În schimb, se descurajează revenirea românilor în țară. Un exemplu elocvent este oferit de fiica mea, medic oftalmolog cu cea mai înaltă calificare europeană. A venit în țară spre a rezolva această problemă: redobândirea cetățeniei. Modul în care s-au comportat funcționarii de la ghișeele respective a făcut-o pur și simplu să plângă deoarece nu mai trecuse printr-o umilință asemănătoare. După ce a așteptat un timp îndelungat în fața ghișeului până

Profesorul pictor Cojocaru Vergil-COVER

- membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, secția pictură, prezintă artiști plastici folosind numai cuvinte laudative și expresii potrivite care să mulțumească și să trezească încrederea fiecăruia în forțele sale creatoare.

Atașat fiind de artiștii plastici, preocupat să exprim cât mai plăcut vibrațiile de lumină, culoare și compoziție ale fiecăruia, poate, fără a supăra sau a crea invidie profesională, inspirat sau nein-

spirat, am căzut în extreme. Toți artiștii plastici expozanți au simțit necesitatea irezistibilă de a immortaliza colorat pe pânză, carton, hârtie sau alt suport, acea sfântă zbuciumare de care au fost

Antoaneta Iancu

In diverse expoziții de grup s-au remarcat peisaje pictate de artista plastică **Antoaneta Iancu**. Indiferent de anotimp, că este peisaj de primăvară, de vară, de toamnă sau aparținând „reginei albe” a iernii, trăiești atmosfera sezonului pe care domnia sa l-a immortalizat cromatic pe pânză. Poate că subsemnatul, „îndrăgostit” de arta plastică, pot fi acuzat că port ochelarii dragostei prin care cuprul pare aur, sărăcia-bogăție, iar scântele focului-mărgăritare, dar cuvântul rostit sau scris este ca piatra. Dacă mâna o aruncă, înapoi n-o mai întorci.

Tablourile pictate și expuse de Antoaneta Iancu în expoziții îmi dau tăria de a susține, dar la alt înțeles, cuvintele lui Giordano Bruno, când Inchiziția l-a condamnat la ardere pe rug: „Și totuși se mișcă”. Afirm, „e adevărat și frumos”, ceea ce e plăcut se vede și place la artista plastica Antoaneta Iancu și în picturile sale.

Fără a purta „ochelari de îndrăgostit”, speranța de a nu fi acuzat că aduc laude prea multe artiștilor plastici este bună, dar cea mai fermă apărare împotriva celor ce m-ar putea vorbi nefavorabil este aceea care depinde de tine și de curajul tău.

Voi căuta să-mi mențin teoria și principiul de a nu respinge realitatea și de a continua să folosesc numai cuvinte frumoase și expresii potrivite pentru toți artiștii

ale căror lucrări sunt supuse vederii publicului admirator de artă și de frumos. Sufletul și chipul artistei Antoaneta Iancu sunt oglindite în tablourile sale într-un fel cu desăvârșire neașteptat, curate, blânde cromatic și compozițional. Tablourile domniei sale trăiesc într-o domoală lumină, liniște, prietenie și înțelegere.

Artista plastică Antoaneta Iancu este un om de mare bunăcuviință, de rară delicatețe și de o netulburată bunătate. Picturile sale sunt realizate într-un plăcut bun simț, ca o

cromatică materializare a vibrațiilor sufletești prin spiritualizarea materiei coloristice pe care artista o mănuieste cu pensula sau cuvântul cu cuțitul de pictură. Artă plastică discretă, dar profundă în același timp, place iubitorilor de artă, fapt ce m-a determinat să expun pe hârtie gândurile ce m-au copleșit în intimitatea artei plastice, brand Antoaneta Iancu.

Unele tablouri ce reprezentau case mi-au trezit amintiri frumoase; pe când eram copil în casa de la țară, o casă bătrânească; mi-a trezit dorul de ea, că avea ceva de floare, avea ceva de stea. Mulțumesc artistei plastice Antoneta Iancu pentru momentele plăcute create de tablourile domniei sale. De reținut, viziunea proprie și suflul mișcător al artei sale plastice.

Neluța Stăicuț

Ascrie sau a vorbi despre arta plastică a artistei plastice și despre artistă în persoană nu poate fi la îndemâna oricui. Răsfoind paginile enciclopediei „Artiști români contemporani”, volumul VIII, paginile 98-99 prin texte și reproduceri, ne arată o artistă plastică, Stăicuț Neluța, care se autodefineste: „...fiecare în artă sau în scris are dreptul să se exprime așa cum simte el, cu sufletul lui... nu cred în tehnici, cutume și reguli... lucrările mele nu sunt trase la indigoul aceluiași stil fiind diferite, fiind unice și chiar utile prin materialele folosite, dar mai ales prin conceptele care mă conduc către fiecare în parte... Nu mi-am abandonat visurile, dorințele și țelurile...”

În această „Enciclopedie a artiștilor români contemporani” despre Stăicuț Neluța s-a publicat o parte din aprecierile subsemnatului la diverse vernisaje unde și când artista plastică a expus. Nu știu ce să laud mai întâi, omul, imaginația sau creația. Rezultatul muncii sale artistice a început să „calce” Europa - Festivalul de Artă Naivă de la Katowice-Polonia. Lucrările sale nu au nevoie de titlu ele trăiesc prin propria

lor forță artistică. A povești despre lucrările artistei plastice Neluța Stăicuț înseamnă „a bate apa în piuă”, untul artistic este bătut și creat de artistă. Persoana artistei Neluța Stăicuț este vrednicia unui pictor adevărat și constă în faptul că atât desenul, culoarea și tehnica sunt gândite înainte de a fi puse pe pânză.

La începutul lucrărilor știe că nu trebuie să te încrezi în prima impresie și că nu ochiul, ci mintea este cea care judecă culorile și realitatea artistică. Mulțumesc pe această cale domniei sale că în puținul spațiu tipografic a rezervat spuselor mele un important loc. Deși primele expuneri ale muncii sale artistice au avut loc în anul 2015, ca membru al Asociației Artiștilor Plastici, București, în puțini ani în care au urmat, a devenit un

nume cunoscut în țară și peste hotare. Oricare lucrare plastică expusă în expoziții de către Neluța Stăicuț este un prilej de adâncă meditație și prețuire.

Neluța Stăicuț trăiește în fascinația propriei sale arte plastice care exprimă starea sa sufletească în acele momente ale vieții unui om, în care vrea să stea în fața lumii suprasensibile. Expresia plastică a artei plastice semnată Neluța Stăicuț, răspunde semnificațiilor pentru care a fost gândită și realizată în cele mai adânci detalii. Neluța Stăicuț trăiește și calitatea de scriitor. În arta sa plastică se străduiește să dea valoare cuvântului și prin imagine.

cuprinși și călăuziți în fața frumuseții naturii înconjurătoare într-un suflet, simțire și destin artistic.

În treburile omenești nu există nimic desăvârșit și nu există muritor căruia chiar și cel mai timid critic, să nu îi găsească un motiv pentru a-l terfeli. Niciodată nu voi fi capabil să vorbesc de rău pe vreun coleg în ale artelor plastice. Prin

arta lor plastică artiștii încearcă să completeze cu frumuseți defectele naturii.

Chiar din primul ceas viața ne e mai scurtă. Nimeni nu simte cum trece tinerețea, dar cu toții simțim când ea a trecut deja. Veșnicia atrage după ea pe fiecare spre Carul Mic ceresc și chiar spre Carul Mare, drept pocăință și binecuvântare; un pictor călător prin astrele cerești

asterne colorat minunății lumești, lăsând posterității vești care ajută să gândești.

Să nu ne zdruncinăm niciodată credința în propria putere de creație și în minunea noastră sfântă pe pământ și în arta plastică. Pe drumul artei divin, că mergem plângând sau mergem râzând, picturile noastre nu ne mai aparțin, noi rămânând o simplă ființă spre a ne trăi

viața în marea pocăință. Împlinirea dorului de o sublimă atingere este bucuria tristă că vom fi o frumoasă stingere.

Artiștii vor trăi aprinderea sublimă și arta plastică și vor sfârși într-o stingere cuminte. Pictura lor, poem fără cuvinte, destin trăit în rosturi de iubire, măreț consum frumos de fericire. Așa să ajute Dumnezeu!

Nina Poșan

Pe coji și din coji de ouă, artista plastică **Nina Poșan** realizează cromatic adevărate mozaicuri dumnezeiești. În multiple expoziții de grup și personale doamna Nina Poșan a expus o diversitate de subiecte: portrete, flori, peisaje, naturi statice, floarea soarelui și multe alte compoziții, care de care mai interesante, plăcute și complicate, care nu se pot realiza printr-o muncă atât de migăloasă, decât cu sprijinul Celui de Sus. Arta sa plastică, de „atmosferă” de mare efect artistic, artă de o deosebită finețe, în care procedeul artistic

al domniei sale produce efect sugestiv prin care artista plastică, arta sa și publicul său admirator se contopesc într-o simbolică plăcută simbioză.

În expoziția personală ce a fost deschisă în sălile Centrului Cultural „Schiller” din București, artista Nina Poșan a prezentat lucrări la înalt grad de realizare, pentru care a fost nominalizată în „Cartea

Recordurilor”. Domnia sa folosește, cu mult talent și inteligență, semnele grafice, desenul curgător care conduce cu subtilități compoziția plastic, pentru a controla mental forța instinctivă atât de puternică a materiei cromatice. Artista plastică Nina Poșan realizează lucrări plastice care și-au depășit timpul contemporaneității în care trăim.

Dominată de luciditatea cu care urmărește tulburătoarele meandre ale sufletului omenesc, pune în valoare, în lucrările sale plastice, acordurile grave, paleta cu tonuri întunecate străbătute de irizări strălucitoare. În exercițiul picturii artista Nina Poșan se consideră, încă, în rolul ucenicului

bazat pe învățătura continuă, cu privirea aruncată asupra unei lumi în care mai are multe de spus.

A intrat în arta plastică fără a face zgomot, întocmai ca atunci când merge, când zgomotul pașilor nu se aud, nici nu se simt; se mișcă de parcă nici nu ar atinge pământul. Așa și în pictura sa se mișcă fără zgomot, dar sigur și frumos.

Valerie Blanche

Artista plastică **Valerie Blanche**, din Călărași, „mică în stat - mare în fapt”, pictează în așa fel de alambicat, că cei neinițiați care în casele lor au văzut numai „peretare”, cusute de către babe sau fete de măritat, cu texte precum: „Curat și bine aranjat, faci din colibă un palat” sau „Fata mea frumoasă, te rog, mai mătură și-n casă”, văzând realizările plastice ale domniei sale și-ar scuipa în sân, închinându-se. Ei nu știu sărmanii, cu mintea oblonită că ceea ce te face și te menține voios și fericit este numai arta și frumosul. Averea peste măsură e pacoste pe capul unui om normal.

Valerie Blanche este o personalitate energetică și plină de entuziasm. Prin pictura sa, mai puțin pe înțelesul unora, domnia sa folosind o cromatică mai deosebită și inteligență încarcă cu entuziasm actul creator prin fantezia sa, fantezie care în viață este necesară, chiar și în matematică. Nimic nu ar fi

fost descoperit și inventat fără fantezia omului inteligent și novator.

Valerie Blanche, ca și omul normal, va trăi și trăiește veșnic prin faptele lui morale, care sunt așa cum le-a făcut și așa vor rămâne în eternitate. Viața morală viitoare și-o creează omul însuși prin felul cum trăiește viața trecătoare de aici. Domnia sa pictează orice, mult și bine, cu o selectată cromatică riguros aleasă.

Arta plastică, brand Valerie Blanche, deși cu tendințe către abstract, văzută pe îndelete, capătă sens, o înțelegi și o apreciezi. Valerie Blanche trăiește din plin bucuria talentului și îndemnării artistice care i-au fost sortite de Creator.

Prin limbajul său plastic, subtilități cromatice și transparente, valorifică la înalte cote capacitatea sa creatoare de artă plastică și frumusețe cromatică. Folosește în cromatica sa culori cu tonalități tari. În tabloul descoperit de subsemnatul într-o expoziție de grup, intitulat „Amazonul abstract”, admiram faptul cum artista se impune pe mai multe paliere artistice de interpretare după propriile instrumente plastice ale gândirii domniei sale. Ca artistă modernă, spre deosebire de artiștii plastici clasici, este scrutoarea unei lumi plastice

mai vaste și mai complexe. Deși începătoare în ale artelor plastice, Zâna Artei o va sprijini și o va îndruma către căile desăvârșirii.

După ce în pictură termină totul iute, tablou-i ce rămâne mâna s-o sărute. Același lucru, în scris, îl fac și eu.

LICEUL „AVRAM IANCU” DIN BRAD

150 de ani de istorie glorioasă

✍ CORINA VLAD DIACONESCU

din Transilvania. Ceea ce îl diferențiază și îi asigură o identitate unică în rândul celorlalte instituții similare este faptul că s-a născut în una din cele mai sărace regiuni, fără nici un sprijin din partea statului, printr-o impresionantă solidaritate a conducătorilor laici și ai clerului, cu contribuția materială decisivă a foștilor iobagi de pe domeniile nobiliare”. (Monografia Liceului Avram Iancu Brad, 1869-2019, pag.24)

Așadar în anul 1869 s-a înființat Gimnaziul din Brad cu statut aprobat de instituțiile administrative superioare ale epocii. Au urmat ani de speranță, de rezistență, de strădanii ale tuturor celor implicați, pentru construirea unui local adecvat, pentru dotarea sa cu materiale, pentru atragerea de cadre didactice, pentru introducerea de noi materii, pentru realizarea unui internat necesar copiilor veniți din satele îndepărtate.

Acum, la bilanțul celor 150 de ani de existență, știm că Liceul Avram Iancu a avut ca dascăli personalități a căror activitate nu s-a limitat doar la clasă. Ei aveau preocupări literare, artistice, istorice, sociale, teatrale și nu numai.

Vom aminti aici doar câteva nume ale unor dascăli renumiți: profesorul Emil Giurgiuca, poet, fondatorul și redactorul revistei literare *Abecedar*, Marcel Olinescu, sculptor și pictor (lucrarea sa, bustul lui Crișan se află în fața casei eroului), Radu Mânzat-Moga, autorul unor sculpturi de mare prestigiu artistic răspândite prin toată Transilvania, Nestor Lupei, cercetător și autor al unor lucrări în domeniul geologiei miniere și al biosferei, Romulus Neag, istoric de mare autoritate al municipiului Brad, eminent critic literar, fost director al liceului când eu eram elevă, Gheorghe Pârvu, profesor de muzică, în casa căruia se află astăzi biblioteca municipală.

Profesorul Gheorghe Pârvu a înființat un cor și o orchestră cu elevii liceului. Corul bărbătesc a obținut Premiul I la concursul *Tinerimea Română* din 1938, la București. Îmbrăcați în costume moșteni specific satului Blăjeni de la izvoarele Crișului Alb, elevii au fost apreciați și elogiați. Ca răsplată, ei au fost invitați să susțină un concert în direct, la radio.

Tatăl meu, Ioan V. Vlad, elev, a făcut parte din acel cor. El cânta și în orchestră, la vioară. Păstrez și acum o fotografie executată la București, cu ocazia concursului.

Îmi amintesc că el ne povestea, cu mult haz, o scenă petrecută la radio, în momentul transmisiei în direct. Coriștii erau pregătiți, profesorul Gheorghe Pârvu ridicase bagheta...când deodată s-a auzit – „Stați, stați, măi fraților! Care aveți o fitroamă (lămâie) că mi s-oncleștat grumazu...”

Era unul dintre soliștii corului cu o voce frumoasă. Regret că nu-mi aduc aminte numele celui coleg al tatălui meu. Acum când sărbătorim 150 de ani de la crearea liceului Avram Iancu, există în municipiul Brad mulți profesori dăruitori activității didactice.

Aș dori să scriu doar câteva cuvinte despre un cadru didactic contemporan. Este o doamnă profesoară pe care nu o cunosc personal. Am aflat despre activitatea sa de excepție la catedră, de la cei din Brad. I-am citit cărțile... Sunt cărți pe care mi-ar fi plăcut să le fi scris eu. Ele sunt despre Brad și despre brădeni.

Doamna profesoară Livia Coroi, dr. în istorie, a realizat împreună cu elevii săi pe care i-a implicat în actul cercetării istorice, volumele *Al doilea Război Mondial în memoria veteranilor din zona Brad, județul Hunedoara*, Vol.I și II, 2013; *O istorie a zonei Brad. Mărturii*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca; și altele. Elevii au mers din casă în casă. Au luat interviuri. Din interviurile lor a ieșit o carte excepțional de interesantă. Acești tineri nu vor uita niciodată evenimentele istorice relate în graiul local, chiar de cei care le-au trăit cu zeci de ani în urmă.

De-a lungul anilor, Liceul Avram Iancu a avut mulți elevi de excepție. Împreună cu profesorii lor, ei au făurit gloria liceului nostru. Mă voi opri la două nume. Marele duhovnic Arsenie Boca, pe numele său de elev Zian Boca, a terminat liceul în 1929, ca șef de promoție. Când am fost elevă nu am știut nimic despre el. N-am știut nici că în curtea școlii, Arsenie Boca, elev, a plantat un gorun,

împreună cu colegii săi. Astăzi copacul este falnic și lângă el se află o placă: „Gorunul lui Zian, plantat de către Părintele Arsenie Boca și colegii săi la absolvirea liceului – 1929”. Îmi dau lacrimile de emoție când mă gândesc că am pășit și eu pe același coridor pe unde a umblat, cu mulți ani în urmă, Sfântul nostru, Arsenie Boca. În ultimii ani, într-o clasă, la etaj, s-a amenajat o capelă în memoria Sfântului Arsenie Boca. Elevii, singuri sau cu profesorii de religie, merg acolo și se roagă să fie ocrotiți de Sfântul nostru drag. Eu sunt mulțumită sufletește că în capelă se află candelabru masiv, pe care, împreună cu soțul meu, scriitorul Mihail Diaconescu, cetățean de onoare al municipiului Brad, l-am donat acum câțiva ani.

Al doilea nume al unui fost elev, absolvent al Liceului Avram Iancu și care cred eu că merită a fi menționat, este domnul Florin Talpeș. Cu o carieră strălucită în domeniul IT, el a creat împreună cu soția sa, doamna Măriuca, grupul *Bitdefender*, cel mai mare producător de software din România, și care se clasează pe primele locuri la nivel mondial în severele teste de specialitate. L-am cunoscut personal în 2005, când m-a ajutat să organizez primirea și desfășurarea în capitală, în luna decembrie, a unui concert de colinde cu motii de la Brad, „Sara Crăciunului nost”, spectacol unic, despre care mă întrebă și acum unii bucureșteni, după mai bine de zece ani. În aproape toate interviurile acordate, domnul Florin Talpeș nu uită să-și exprime admirația și recunoștința față de profesorii pe care i-a avut la Brad, Domnia Sa fiind elev premiant. Are o carieră strălucită dar nu s-a îndepărtat de liceu. Merge deseori la Brad, stă de vorbă cu actualii elevi.

„Materialul genetic al Bradului este unul de calitate” declară el. Ca urmare, Domnia Sa se implică de mulți ani în dotarea și modernizarea cabinetelor de specialitate ale Liceului Avram Iancu. Grupul *Bitdefender* a furnizat materiale pentru cabinetele de informatică, de fizică, de chimie, de muzică, de sport.

Dar familia Florin și Măriuca Talpeș derulează un program de modernizare a procesului instructiv – educativ și în alte localități, nu numai la Brad.

În încheiere mi se pare potrivit să citez cuvintele domnului profesor Ovidiu Suciu, actualul director al liceului: „Se spune că valoarea unei comunități o dau oamenii ei, prin fapte, prin atitudini, principii solide și sănătoase, prin virtuți care se transformă în modele de urmat...”

Comunitatea Bradului a avut și are oameni care i-au schimbat în bine existența de cele mai multe ori zbuciumată!”

La 150 de ani, pentru Liceul Avram Iancu din Brad: VIVAT, CRESCAT, FLOREAT!

În această toamnă Liceul Avram Iancu din Brad a sărbătorit 150 de ani de istorie. Crearea, existența și dezvoltarea acestei instituții de cultură de o mare importanță pentru românii din Transilvania și de pretutindeni a fost dramatică și eroică în același timp. Piedici de tot felul, schimbări și evenimente istorice contradictorii și tensionate nu au putut opri însă evoluția acestui lăcaș de educație și de spiritualitate. Era un timp când autoritățile imperiale habsburgice îi persecutau pe români. Nu-i ajutau să-și ridice școli. De aceea mi se pare potrivit să amintesc aici cuvintele unui mare naționalist român Teodor Pop, bihorean de origine, stabilit la Baia de Criș, în calitate de pretor al comitatului Zarand, El a spus: „Școale, Școale, de am ști că ne dăm cămeșa de pe noi” (citată după Nicolae Cristea, *Omagiu la 150 de ani, în Zarandul*, An XXVII, Nr.315, sept.2019, pag.8). „...reperele Bradului sunt Aurul și Liceul... Primul este un zăcământ epuizabil, indiferent de vrerea omului, al doilea poate dăinui peste veacuri, ca principal focar de cultură din Zarand.” (Livia Coroi, *Postfață* la ediția a V-a a Monografiei Liceul Avram Iancu Brad, 1869-2019, pag. 295). Noi, generațiile de elevi care am absolvit acest liceu dar și toți dascălii săi de înalt prestigiu intelectual, civic și moral, le suntem recunoscători românilor săraci dar cu suflet mare, adevărații fondatori ai Liceului Avram Iancu din Brad. Locuitorii din 92 de sate din comitatul Zarand, conștienți de necesitatea învățaturii în limba română au donat pentru construirea liceului, acțiunile împrumutului lor la stat, făcut în 1854. Oare câți ar face azi un asemenea sacrificiu? La donația acestor săteni s-au adăugat alte contribuții. S-au făcut liste de subscripție și au fost strânse fonduri din Ardeal, Moldova și Țara Românească. Românii plecați la muncă în America au trimis, și ei, sume importante.

Mi-ai lăsat în inimă preoți, protopopi, funcționari, țărani, mai ales țărani, personalități politice și oameni cu stare - s-au mobilizat și au dedicat o parte din agoniseala lor acestui scop nobil, crearea liceului românesc din Brad, oraș cu semnificație istorică de mare importanță din inima Zarandului.

Printre personalitățile care și-au dăruit priceperea, răbdarea și energia pentru întemeierea acestei școli au fost Sfântul Ierarh Andrei Șaguna Mitropolitul Ardealului, Ioan Pipoș, fost prefect al județului Zarand, Iosif Hodoș, deputat în Parlamentul de la Budapesta, membru al Academiei Române, Amos Frâncu, jurist și om politic, Iosif Bașa, protopopul Zarandului, și mulți alții.

„Prin truda și entuziasmul demn de toată admirația, prin spiritul de sacrificiu al locuitorilor din Zarand, aici, la Brad, s-au pus bazele celui de al cincilea liceu românesc

Proiectul SCRITORII din GENERAȚIA 2000 – Adrian BOTEZ

EXISTENȚA NU-I O CĂLĂTORIE DE PLĂCERE...

✍ CONSTANTIN STANCU

***Botez, Adrian, *Matrozii se sfințesc cu fiecare port*, poeme, 191 pagini, Râmnicu Sărat: Editura Rafet, 2019. Cartea este dedicată soției, Elena; Coperta I: Ivan Aivazovsky (1817 – 1900) – *Shipwreck near Gurzuf* (Naufragiul lângă Gurzuf), 1898.**

Un titlu mai puțin obișnuit pentru un volum de versuri: **Matrozii se sfințesc cu fiecare port!*** Prof.dr. Adrian Botez, poet încercat, cu o viziune solidă și originală, ne propune, prin volumul publicat la Editura Rafet în anul 2019, poeme încărcate de spiritualitate, de cultură, de taine, de paradigme și judecăți.

Făcând referire la **matrozi**, la marinarii simpli și muncitori de care depinde călătoria pe marile oceane, poetul ne pune în fața ochilor responsabilitatea omului raportat la universului creat, necesitatea implicării lui în modelarea vieții. Cu fiecare port, cu fiecare loc unde poposesc, matrozii, prin ceea ce fac, se apropie de Creatorul care i-a pus pe valurile cosmosului dantelat. Ei sunt chemați să fie activi în modelarea universului văzut și nevăzut, să vadă dincolo de naufragii, de căile luminate ale lumii, de tragediile în care sunt implicați oamenii. Ei pot salva lumea... Crist este cu ei, până la urmă pământul este o navă care călătorește în timp și spațiu, o navă care ne oferă șansa vieții și a demnității existenței. Omul călătorește și el în trupul lui firav...

Volumul de versuri se compune din mai multe secțiuni cu legătură între ele: *Partea I: Matrozii se sfințesc cu fiecare port*; / *Partea a II-a: Scurgeri toxice*; / *Partea a III-a: „Nu judecați, pentru ca să nu fiți judecați!”*; / *Epilog*. Volumul ne prezintă și câteva date despre Adrian Botez, scriitorul, plus aprecierile critice asupra operei sale... de-a lungul timpului. Lumea în care navighează individul este o lume periculoasă, judecata pentru tulburarea armoniei este necesară și posibilă, călătoria inițiată are ca efect consolidarea adevărului, a principiilor, a zestrei de lumină.

Ca de obicei, Adrian Botez își etalează cultura, prezintă cititorului rădăcinile spirituale ale existenței, modelate de un stil dens și frust, limpezit de zgura memoriei. El apelează la motivele tradiționale ale folclorului românesc, la cuvinte înalte legate de cuvinte obișnuite, uneori dure. Poetul nu dorește să șocheze, el provoacă cititorul, îl cheamă în jocul literaturii și al vieții. Judecata face parte din salvarea vieții, lumea se desăvârșește prin decizia divină, necesară.

Personajele acestei povești, pe marile oceane ale universului, sunt matrozii, munții – martorii lui Dumnezeu, Zâna de Lumină, marea, copacii, portul, stânca, Arca, patria, icoana și, evident, Demiurgul.

Poemul este literatură și imprecizie, rugăciune și cânt, expunere și eseu; temele sunt dense, cu sens și motivante.

Universul creat de scriitor este dinamic, împins de forțele divine cedate omului: luntrea se leagănă printre ceruri (nu pe cer), scripcarul (artistul) își pune Scripca sub bărbie, flăcări vâslesc aurore boreale, există o deltă de rime, o prostie cosmică, un complot lingvistic, nopți

fără sfârșit etc. Pentru reușită e nevoie de **armonie**, o temă tot mai prezentă în volumele poetului. Este o armonie în lume, există una interioară, necesară pentru om, pentru a-l menține ca ființă unică în labirintul dintre galaxii. Poetul accentuează pe gloria finalului, pe îndrăgostiții care se plimbă prin Copou, pe Nunta din Munte. Temele poemelor sunt diverse, profunde, livești, sfințite de călătoria matrozilor în univers.

Unele poeme au mesaje înalte spiritual, altele sunt concrete, altele au ceva mistic, echilibru este mereu căutat. Lectura volumului nu este ușoară pentru cititor, poetul mereu cheamă la gândire, la contemplație, la decizie, la credință. Valorile creștine răzbesc sunt crusta ideilor precreștine, idolatria este învinsă de **Crist** ca personaj central al istoriei, ca personaj care este **istoria** în sine.

Existența nu este o călătorie de plăcere. Omul va trebui să ia de la început viața, oriunde și oricând, trebuie să aprofundeze, să fie lucid/ treaz și pregătit să acționeze conform cu marile forțe divine din Creație:

ziua în care oamenii joacă table, discută problemele lor concrete, de la problema gunoierului, la rețetele de prăjituri și la relația, seacă, bărbat-femeie, în blocul rezervat celor care fac, din nimic, marea problemă a destinului. O lume pierdută în altă lume, captivă unor stări de lucruri, din care nu poți evada. Presiunea unei societăți bolnave spiritual îl îndeamnă pe poet să adreseze **o petiție** către Dumnezeu, cu mult curaj: „*e-atâta zgomot și/ gălăgie – pe lumea asta – încât/ am asurzit// de când am asurzit – mă simt ca un înger – sau ca un schivnic erudit*” (p. 65). Poetul, singur în limbajul său, se cere afară din univers...

Despre problemele zilnice, descoperim în volum o **doină a necazului** (p. 74). Necazul îi pune omului cuțitul în gât, asaltat de problemele zilnice. Stilul unei doine din popor arată cititorului că amărăciunea este prezentă, în viața de zi cu zi a cetățeanului, ca un șlagăr mereu la modă...

Tensiunea relațiilor dintre oameni este redată în câteva poeme dedicate „**Părintelui Cain**”, cel care a răzbit, în istorie, prin **CRIMĂ**. Iată, **CRIMA**, ca justificare în fața istoriei. Problema destinului poetului, în colectivitate, este redată în poemul **Problema existenței poetului**: o lume fără poezie este una din care armonia a dispărut.

Adrian Botez a atins multe teme și probleme contemporane în acest volum. Unele vin de departe, din istoria complicată a lumii, din trădări și suferință. Alte probleme sunt actuale, altele subtile, îngrămădite, de insul modern, în zona întunecată a existenței.

Fiecare poem începe cu literă mică,

versurile sunt rupte în multe idei, virgula este înlocuită de linioara dintre propoziții, ca un cuțit. Se folosesc cuvinte provenind din filozofie, teologie, știință, teosofie, istorie. Miturile invadează, și ele, materia moale a poemului, privirea scriitorului este îndreptată spre adâncurile lumii, pe care matrozii își poartă **luntrea/ corabia/ transatlanticul**...

Despre opera lui Adrian Botez, au scris mai multe persoane, iubitoare de cultură - el fiind prezent, în mediul literar, prin cărțile scrise, prin poziția de cărturar, fiind propus, de Academia Daco-Română, la Premiul Nobel, pentru anul 2017. Luminița Aldea reține: „**Prin slovele domnului Adrian Botez ieșim din bătăierea puturoasă a postmodernismului (...) și ne mutăm cu slovele în teritoriul literaturii adevărate, unde există mari teme și înălțări de neatinș, spre care poetul, ca un Icar, vrea mereu să zboare. Poezia și-a regăsit aripile, a redevenit zbor!**” (Aprecieri critice asupra operei lui Adrian Botez... de-a lungul timpului..., p. 152).

Autorul nu este un poet la modă, din contră, solicită cititorul, îi prezintă fața înaltă a culturii, raportată la fața de jos a realității crude. El s-a achitat de sarcina sa, prin poemele scrise - și în care a pus multă suferință, pentru a releva dinamica adevărului, într-o lume frântă, apocaliptică...

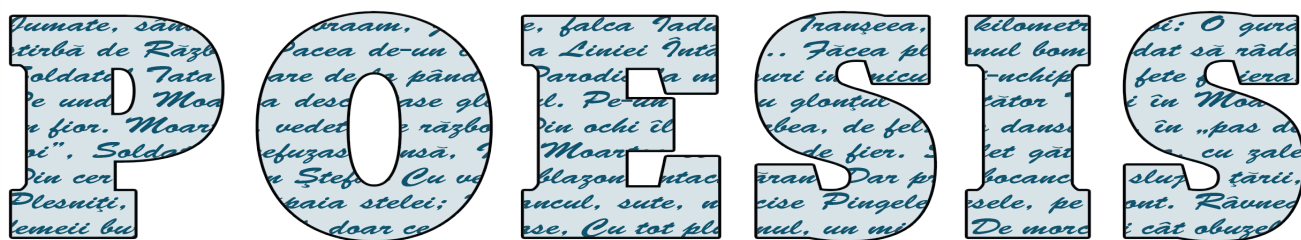
„vei pleca de undeva – spre a ajunge/ altundeva: niciunde – nicio o scofală – de pielea ta.../ numără Corăbiile – din zece în zece/ și – poate-ți va trece pofta de-a tot petrece” (*Existența nu-i o călătorie de plăcere*, p. 27).

Naufragiile fac parte din viață, ele apar strategic, de-a lungul timpului, reprezintă puncte de reper în existență, ele luminează pe cel atent. Ideea de bază: Cine a suportat un naufragiu, va suporta toate naufragiile, se luminează, va birui neputința și forțele negative, idei reflectate în poemul **Învățătură** (p. 30).

Armonia necesară, ca stare de vibrație supremă a ființei, se realizează prin ritmuri vechi, prin mișcarea cuvintelor în filele Cărții, prin căutarea lui Dumnezeu, matrozii așteptând mesajele de pe pământ, neînduplecați... Poemul are un titlu declarativ: **Visul meu de armonie – cel frumos...** (p. 41).

Adrian Botez simte dimensiunea spirituală, o descrie subtil, în mai multe poeme, Îmblânzitorul de bezne fiind unul cu impact pentru cititor: „îmblânzitorul de bezne își/ scutură – discret – din cinci în cinci/ minute – trusa cu scule// după subtilul ăst/ zgomot – îți poți da seama când/ va ajunge la poarta ta – la soarta/ta// deci – ești – mereu/ pregătit – să/ numeri florii/ Ființei de Scule” (p. 53).

Realitatea imediată este prinsă în poemul **Duminică – în fața blocului**, poetul descriind simplu, cu impact,

VISĂTORI

Visători din paralela vreme beatificată
Să nu rupeți îndoielii mărăcinele frumos
Îndurați, dar, viitorul cu ghețarul în mușcată
Și vulcanul cât o umbră a tăcerilor în roz.

Prin cuvântul ce-l străbate, demn, apostolul în
zdrențe

Crucea este-n fiecare coborârea ce o sui;
Miezul nopții încolțește în răzvoarele esenței
Potrivite chiar pe cota zero a infinitului.

Visători din paralela noapte albă, vestitoare,
Dați metafora s-o-mbete astrilor pe unde sunt
Și-ntregiți pe harta milei, veșnică la măsurare,
Învierea împărțită între suflet și pământ.

CREZ

De-acolo vine miezul de noapte-n orhidee;
Cuvântul enigmatic la birt a și închis
Uitând lângă paharul minunii o femeie
Topită-n vino-ncoace de dincolo de vis.

Când somnolent e crinul atâta-i lumânarea:
Și pentru un cuvânt prea mulți ani sunt răi;
Vocala ruginită mai freac-o pe spinarea
Consoanei înrăite cu țeapa de văpăi!

Și va-via miezul de noapte peste birt,
Pe mese cu alcoolul în flăcări inegale
La una stând femeia cu semnele de mirt
Privindu-se-n oglinda închipirii tale.

MARIAN DUMITRU

„În dulcele stil clasic”

**SATUL CA O PATĂ DE
SOARE**

Sufletul satului cel sfânt
Cu vrăbii huruind în frunze
Cu macii inimilor plânse
Își uită toamnele-n pământ.

Sufletul satului cel uns
Cu freamăt cosmic de jugastru
În blana roasă a unui astru
Citește mierlele pe-ascuns.

Extazul satului cu rai
Și iad crescute pe-o tulpină
Cu acul coase, de albină,
Un altădată lunii mai.

Păstrându-ți mai secret un dor
Și iarna-n viscolul fierbinte
Și vara-n stele ca în ținte,
Satul e sfinx bănuitor.

TIMPURI NOI

Agonizăm: beau verile ninsoare
Pădurea și-a pus framăt la borcan
Tăcerea are pui c-un uragan
Fierbinte-i litera-conjurătoare.

Noroc să vezi cu suferința sfântă –
Ochi dezgropând olimpuri din granit:
În viitor trecutul s-a urnit,
Și cornul lunii-n casa ta se-mplântă.

Lumina-și ține fiorul în ploaie
Muiat în aur și în noi un pic
Noi – rupți de roata Carului cel mic
Să curgă pe cuvântul rar văpaie.

Agonizăm: beau verile ninsoare
Pădurea și-a pus framăt la borcan
Tăcerea are pui c-un uragan
Fierbinte-i litera-conjurătoare.

CREDINȚĂ

Cum să-ți ating, lumină, eu, pulpa voluptoasă
Sub rochia-ncheiată la miezul nopții fin
Cu-mpărăția blândă a-ntoarcerii acasă
Și palma de viață a fiecărui spin?

Și-ar sparge orhideea cleștaru-n care zbori;
Luceferi m-ar lovi cu fulgul lor fierbinte;
Și-ar înțepa iubirea genunchiul în fiori;
Mi-ai descompune drogul tăcerii în cuvinte.

ANOTIMPURI

O clipă viața unui tigru
Am fost: dumnezeiesc de clar
Incandescent e-acolo frigul
Pe sângele ca un ghețar.

Aștept de-atunci un pictor care
De-ar pune roșu la mijloc
Va auzi tumult de fiare
Fugind din pânza ce-a luat foc.

ALT NUME DAT

În piața mare a literei răspund
De ce un sfânt în păcătos învie
De ce-n iubire, sfinxul e stihie
Ghețarul frige, cubul e rotund.

Printr-un cuvânt până-i răsare luna
Prin frică treci să vezi cât ai de mers
Și-atunci tu însuși ai să fii furtuna
Dospind furia mărilor în vers.

Dără de zborspre nicăieri-ul sfânt
Să fii în depărtările-ncropite
De toamnele fugind ca niște vite
Bătătorindu-ți cerul în cuvânt

În piața mare a literei răspund:
Lumea de-aici cândva o să îți scie;
Încolo piramida e o stihie,
Ghețarul frige, cubul e rotund.

FOCUL

În care lume pleci de nu mai știi nicicum
De ce o piatră-i vremea presată în idee?
De ce singurătatea, rănită cu trofee
Se roagă uriașă cu palmele pe drum?

Din vreasc de cer mijește cu ochi întunecat
O lacomă vâltoare ce mistuie cuvinte
Cel care spune florii că-i soarbe focul, minte:
Focul e-ntins de floare pe sânge, la uscat.

TABLOU ÎN ULEI DE CER

Cuvântul a ieșit la soare:
Târziu e-n tușul ferecat.
Tăcerea literelor doare
O literă este un sat.

Cuvântul a ieșit la aer:
E-o invidie-n poem
E-o patimă de foc, un vaier
Suflet de-acolo noi avem.

Cuvântul s-mpărțit la lume
Pentru seducătorul joc
Cu frumuseți fără de nume
Din tâlc cuvântul e de loc.

În tâlc cuvântu-i râu în spume
Metafora-i mascada lui
Care va prăvăli pe lume
Tăișul adevărului.

ISTORIE

Istoria te vrea obraznic și lasciv
Frânează dur mașina trecutului pe oase!
Întâia ta iubire te-a-nchis cu ziduri groase
Și între ghilimele te-a pus ostentativ.

De unde-atâta suflet, să pui atâta foc
Cât plimbă-n gând irozii oglinzi deformatoare?
E-nfășurată vraja iubirii pe mosoare:
În lacrimi nici să mori de Dumnezeu nu-i loc.

LACRIMA NECUNOSCUȚĂ

O lacrimă străbate cu murmur un poem
Și își dezbracă tandră foițele de astru.
Vrem judecarea ei și martor să avem
Un vers de viță veche cu sângele albastru.

De ce n-am lua și singuri luceafărului scris
Fantasma lui ce este și-a noastră și ne doare
Când fiecare han al serii e închis,
Iar drumul cel mai sigur se-nfundă-n lumânare?

Maria Parascan o personalitate pentru personalități

În mai multe expoziții de pictură am întâlnit un monument de magie artistică, artista plastică **Maria Parascan**, o adevărată ființă de lumină, cu o energie artistică pură.

În infinite nuanțe de culoare așterne pe pânză chipuri de personalități regale, atât din țara noastră cât și din lume, ca omagiu și recunoștință pentru rolul lor în istorie: Regina Maria a României, Majestatea sa Regele Mihai, ultimul țar al Rusiei și peisaje, compoziții, naturi, flori, locuri istorice alcătuiau în sala de expoziții a Bibliotecii Academiei Române, a Ateneului Român, a Galeriilor Regale din Sinaia un omagiu adus Centenarului Marii Uniri de la 1918, sub minunata denumire „O sută de clipe de culoare”.

Fiecare tablou expus în expoziții, indiferent de subiectul pictat, înnoiește stări sufletești, deoarece creațiile artistice Maria Parascan sunt suflet pentru suflete etern valabile.

Cu o finețe și mlădiere originale, coloristica neîntrecută, atât ideea artistice Maria Parascan, în

PICTOR PROFESOR COJOCARU VERGIL-COVER

pictură, cât și formele și portretele pictate, alcătuiesc o lume aparte cu un substrat sufletească ce îndeamnă gândirea admiratorilor și privitorilor iubitori de artă și frumos, o apreciază pe Maria Parascan drept o roditoare creatoare de forme și idei artistice independente cu eterna valabilitate umană. Mândria și mulțumirea scrișului meu s-ar înălța la cote nemărginite, dacă publicând „Cartea amintirilor - Loc de întâlnire a excelențelor”, cuvintele potrivite, expresiile frumoase și afirmațiile laudative la adresa artistice Maria Parascan, ar avea căderea de a fi la nivelul valorii artistice și istorice a farmecului individualității domniei sale.

Prin artă Maria Parascan exprimă limpede și cu demnitate esența expresiei plastice, semn al unei relații subtile a ființei sale cu Divinitatea.

Operele sale sunt mărturii, documente artistice inegalabile asupra celor mai mari personalități ale țării noastre, și nu numai, care vor

îmbogăți istoriografia artei plastice românești și internaționale, ce o vor propulsa să fie contemporană cu viitorul.

Într-o galerie de artă plastică, unde expune Maria Parascan te simți într-o mare armonie și satisfacție spirituală. Cu un uimitor respect pentru artă și de sine, Maria Parascan așează în istorie marile destine.

Cu cele mai alese sentimente și curat cuget, îmi permiteți să vă sărut „regeasca mână” și să rog pe Zâna artei să vă dea viață îndelungată, sănătate și putere de creație, dumneavoastră „adevărat ghid artistic regal”, care în toată activitatea artistico-plastică sunteți adevărat far călăuzitor în căutarea și păstrarea credinței în valorile autentice românești.

Portretele regilor noștri sunt o boltă artistică prelungită asupra unei benefice perioade din viața poporului nostru, o reușită, un simbol de unitate națională într-o patrie a tuturor românilor.

“Darul meu către lumea aceasta este chiar lumea mea interioară care vibrează într-un infinit de nuanțe, pete de culoare, emoții și toate deodată...”

Tablea de suflet

Alinarea eternității sau omul potrivit la locul potrivit

Cu zeci de ani în urmă, am cunoscut o persoană care printr-o comportare profesională de excepție m-a influențat așa de profund că am încercat să-i urmăresc activitatea mult timp, pentru că descoperisem nu o oarecare persoană comună, ci o personalitate al cărei exemplu am încercat să-l urmez.

Pe scurt, în câteva cuvinte, am găsit un „om potrivit la locul potrivit”.

Ca pe o navă astrală care navighează pe lumina artei am descoperit acea personalitate plină de înțelepciune plastică superioară care nici după aproape o jumătate de secol, în mintea mea, nu a prins rugina uitării și nu o va prinde niciodată.

Este tipul de om atașat așa de mult de a servi semenii că singura sa mulțumire este să vadă că faptele, ideile și povețele sale dau roade. Pentru subsemnatul acea personalitate este lumina aprinsă în permanență și ușa veșnic deschisă către destin. Fiecare om este dotat de Creator cu o cauză pentru care trăiește, că Dumnezeu l-a adus pe pământ nu numai pentru a face umbră.

În timp ce caut să laud prin scris calitățile unui om, personalitate umană și artistică, pe canalele TV se vorbește despre cum persoane incompetente au reușit în orașul Timișoara să „otrăvească” la propriu, și nu la figurat, locatari a două blocuri, din cauza nesăbuiței prin care au folosit substanțe nocive de dezinfecție și deratizare. Nu peste tot se găsesc oameni potriviți la locul potrivit. Apropos de dezinfecție, nu cu mult timp în urmă aceleași posturi TV anunțau că unele firme au vândut spitalelor dezinfecțanți de 4.000 de ori mai diluați ca apa. Cu adevărat suntem o țară a contrastelor în care cântarul unei minime logici este blocat. Oare? Sau tot omul este vinovat că nu întotdeauna se află așezat pe un loc/post potrivit. În trecutul de tristă amintire, și dacă te înțepa o albină înjurăturile și vina cădeau pe Partidul conducător - PCR (pile, cunoștințe și relații). Istoria și evenimentele anului 1989 au scurtat zilele PCR-ului.

Atunci cum se explică toate neajunsurile și nedoritele întâmplări care afectează populația? Rezolvarea rămâne tot în sarcina omului potrivit la locul potrivit. Din păcate, se aplică omul nepotrivit la un post de conducere nepotrivit. Ar trebui să dispară vechiul principiu: „Poți să fii oricât de prost, mintea vine după post”.

De la Aristotel citire: „Omul poate merge greșit în multe și felurite chipuri, dar bine numai într-unul singur; acesta este motivul pentru care e ușor să greșești și greu să izbutești, ușor să dai alături de țintă și greu să o lovești”.

Nu există oameni perfecți. Neajunsurile oamenilor cu o înzestrare mai modestă sunt mai sesizabile, pe când defectele oamenilor de valoare sunt, adeseori, acoperi-

te de calitățile lor. În noaptea de 19 către 20 noiembrie 2019, toate posturile TV au transmis un dialog între cei doi candidați la președinție ai turului doi ce avea loc pe 24 noiembrie 2019.

Alexandru Vlahuță mi-a adus în memorie că adevărata măsură după care se judecă orice putere este: „cât bine a adus pe lume și nu cât zgomot a făcut”. Shakespeare mi-a clarificat noaptea respectivă prin mult zgomot pentru nimic. La Fontaine mi-a șoptit toată noaptea: „Țineți întotdeauna pe cei răi despărțiți. Siguranța întregii lumi depinde de aceasta. Celor care tind către slujbe și ranguri, Cervantes le spune, dacă au gânduri curate, că slujbele și rangurile cele mari nu sunt altceva decât o mare adâncă de griji. Totuși, mulți preferă moartea într-o sufocare politică.

La crăpatul de ziuă, când zorii dimineții au început să lucească, ca să pot continua scrisul început despre personalitatea respectivă, am oprit televizorul. Mintea îmbâcsită de atâta politică pro și contra a început să se limpezească și am înțeles că o personalitate, datorită anumitor trăsături de caracter, poate influența asupra destinului. Faptul că merg pe calea artelor plastice se datorează mai mult omului, personalitate cunoscută cu jumătate de secol în urmă, decât Facultății de Arte Plastice.

Când vorbesc la vernisaje de expoziții și lansări de carte, caut să nu cad în greșala multor critici care vorbesc despre o lucrare sau o piesă mai mult decât mesajul consacrat de autor pentru a o scrie sau a o picta. Pentru mine pictura este mijlocitoarea dintre poezie și sculptură, pentru că are comun cu sculptura plasticitatea ei, cu poezia căldura simțirii.

Omul, personalitatea despre care am așternut pe hârtie atâtea idei, se numește **Mihai Precup**, care lucra și lucrează de o viață la Uniunea Artiștilor Plastici din România. Omul potrivit la locul potrivit, considerat de foarte mulți artiști plastici o alinare a eternității. Este o suflare de viață de la care cine vrea învață; este ceva cu iz de veșnicie din care, nu știu cum, mi-a dat și mie. Creat de Dumnezeu din țărâna pământului, udat de ropotul ploilor, a răzbit freamătul vântului. Pentru artiștii plastici este o pulbere stelară, iar vremile care pe mulți uitară, la cea mai mică licărare pot afirma și spune ca și mine, că Mihai Precup nu-i om normal, el este o minune, o alinare de eternități, de-alungul întregii sale vieți.

P.S.

Se întâmplă adesea ca omul să creadă că fericirea este departe de el, dar ea, cu pași neauzuți, deja este lângă el. Îți mulțumesc, domnule Mihai Precup!

**PICTOR PROFESOR
COJOCARU VERGIL-COVER**

(urmare din numărul trecut)

Emilia Chebac: L-am văzut pe Toma Enache, regizorul filmului „Între chin și amin”, în filmul dvs. Cum a ajuns să joace în „Cardinalul”?

Nicolae Mărgineanu: Faptul că el a îndrăznit să facă **un film despre Pitești** mi se pare extraordinar. A reușit cu bani puțini să facă un film puternic și emoționant. Mă bucur mult să văd ca un regizor tânăr a ales această direcție.

Este un actor bun, deși nu este actor. A mai jucat un rol principal în filmul lui „**Nu sunt faimos, dar sunt aromân**”. Un film foarte frumos, poetic și special. Mi-a plăcut așa de mult încât atunci când am avut un rol pentru el i l-am dat. Ne simpatizăm reciproc și avem cam același traseu.

Emilia Chebac: Cum vă alegeți actorii?

Nicolae Mărgineanu: N-am o metodă. Îi aleg intuitiv când simt că aduc ceva bun personajului. Când este o partitură grea, cu mai multe replici, nu iau un actor începător. Dacă se poate prefer să lucrez cu aceiași actori. Între noi se creează o prietenie, iar când citesc un scenariu nou asociez un personaj cu un actor cunoscut. **Identific mai ușor roluri pentru cei care îmi sunt dragi.**

Emilia Chebac: De ce astăzi se fac atât de rar filme istorice?

Nicolae Mărgineanu: Sunt foarte costisitoare. De aceea, m-am rezumat doar la închisoare și momentul Unirii. Mai aveam o secvență în timpul războiului (Primul Război Mondial) când preotul militar Iuliu Hossu îl întâlnește într-un cort de răniți pe fotografii Samoilă Mârza

(Cristi Iacob) care este rănit. Au o discuție despre ardelenii care luptau într-un război ce nu era la lor (pe frontul austriac din Galiția și pe cel din Italia) și cu toate astea erau puși în prima linie. S-au purtat îngrozitor cu ei (din 70 000 soldați originari din Transilvania, 5000 erau români). Iuliu Hossu îi spune lui Samoilă Mârza: „Ai răbdare că până la urmă toată suferința asta va fi răsplătită.” A avut dreptate, iar cei 2 se vor reîntâlni în scena Unirii.

Iuliu Hossu a fost făcut episcop, la 32 de ani, de Carol împăratul Imperiului și rege al Ungariei prin decret imperial. Mi-ar fi plăcut să introduc o asemenea secvență, dar cum banii au fost puțini nu a fost posibil. Bugetul „Cardinalului” a fost ca pentru un film de actualitate. Am avut noroc cu cei de la Jilava care m-au ajutat mult cu zeghele și chiria.

Emilia Chebac: De ce credeți că răul și urâtul seduce mai mult decât binele și frumosul?

Nicolae Mărgineanu: S-ar putea să fie o dezintoxicare. În timpul socialismului am trăit cu 2 personalități: acasă vorbeai ceva, în societate fie tăceai, fie vorbeai doar ce era permis. În momentul răsturnării orânduirii am avut parte de surprize care m-au oripilat. Doar lucrurile rele au ieșit la suprafață, foarte rar ceva bun. Mai mult, unora le era rușine să spună că fac bine. Și așa să faci bine a devenit desuet. Când de fapt să faci bine e ceva normal. Sunt mulți oameni anonimi care trăiesc frumos și au o credință morală exemplară. Astfel de oameni am întâlnit în **cartea** lui Viorel Ilișoi.

Emilia Chebac: Un eșec transformat în binecuvântare?

Nicolae Mărgineanu: Eram student în anul III la chimie. După revoluția din Ungaria a venit iar un

Ceahlăul

Cred că nu există un inițiat în țara aceasta care să nu știe câteva lucruri esențiale, pe care le voi cita, fie spre reamintire, fie spre informarea celor tineri. Din timpuri imemorabile, datorită aceluia impuls sacru al omului dintotdeauna, de a se apropia de Forța Cerească, de divinitate, având rămasă în el o sămânță de gând că ar fi fost poate adus de undeva din Cerul tăcut și misterios, unde trebuie să se întoarcă, el, Omul, a fost atras de marile înălțimi, închipuindu-și poate că se apropie astfel și fizic de acel Zeu Necunoscut, fascinant, care are Putere discreționară, pe care-l invocă, îi oferă ofrande și căruia i se închină.

Pe munți a construit locuri de închinăciune, temple și altare ori adevărate cetăți sacre (Machu-Pichu, considerat oraș ceremonial în Peru - descoperit în 1911 de arheologul Hiram Bingham).

Acolo unde nu au avut munți înalți, oamenii au încercat să construiască Turnuri (de pildă Turnul Babel) ori Piramide (Egipt), să se poată apropia de divinitate, spre cer. Atunci când astfel de locuri mai erau (și continuă să fie!) însoțite și de „semne cerești”, pe care noi acum le numim fenomene naturale, grație înmulțirii cunoștințelor din domeniul fizicii în special, ele exercitau o influență cotropitoare asupra psihicului lor, îndemnându-i să identifice Calea spre Dumnezeu cu traiectoriile indicate de jocul sacrei lumini.

Credința într-un zeu celest și apropierea de acesta, prin urcarea rituală a munților, a determinat plasarea principalelor temple ale dacilor pe vârful muntelui, așa cum este cazul la Grădiștea Muncelului, Sarmizegetusa, renumit centrul sacru al dacilor, unde au funcționat mai multe temple, construite din piatră dură de andezit, care a înfruntat timpul de peste două milenii până la noi, vârful Omu, din Bucegi, ori cetățile dacice din Voinești (Județul Covasna), sau cea din Bâta Doamnei (Județul Neamț) ș.a.

Deși nu avem documente, avem Tradiția, care a rămas vie și continuă să ne arate și azi obiceiurile și ritualurile geto-dacilor, care au uimit antichitatea prin unicitatea și originalitatea concepțiilor morale și religioase, concepții care au stârnit interesul filosofilor (Platon),

„Cardinalul” un film tulburător de dureros, venit să facă dreptate unui om pe care comuniștii l-au scos din cărțile de istorie: Episcopul Iuliu Hossu (II)

Mă îndreptam spre sediul **Ager Film** să iau un interviu regizorului **Nicolae Mărgineanu** despre ultimul film al domniei sale – „**Cardinalul**”. Era o dimineață de toamnă. Un soare blând punea în valoare vegetația năucitor de frumoasă de pe zidurile caselor. Îmi amintesc perfect pentru că încercam să mă concentrez pe ce vedeam și mai puțin pe ce simțeam. Chiar dacă mă documentasem temeinic și stăpâneam subiectul, ceva mă neliniștea. Iar aveam să răscolesc trecutul. Eram perfect conștientă că lumea închisorilor comuniste rămâne în continuare pentru mine o rană deschisă. Un subiect despre care se vorbește prea puțin: din neștiință, ignoranță sau nepăsare. Nu am o atracție nefirească pentru suferința consumată în acea perioadă așa cum se crede. Am, mai degrabă, o datorie morală, ca om care scrie, să vorbesc despre acest subiect.

val de arestări. În 1958 am fost dat afară din facultate. Mi-au spus că pot lucra ca muncitor în domeniu, iar eu prostul chiar am crezut. Nimeni nu voia să mă angajeze. Atunci am întâlnit oameni de un cinism brutal. Își beau cafea când mă respingeau. Un alt fiu de deținut politic, care lucra ca șofer, mi-a spus că era mare nevoie de șoferi și din acest motiv nu au mai fost atât de stricți cu dosarele. Am făcut școala de șoferi, iar apoi am condus tractor, autobuz, camion de lapte și de pâine. A fost o experiență frumoasă.

În 1964, când au ieșit ultimii deținuți

politici, s-a renunțat la dosare. Chiar din foștii deținuți au intrat la facultate. Am fost reprimat la Chimie, dar nu am vrut să mă mai duc. Din foștii mei colegi doar 2 foarte buni lucrau în cercetare, dar munceau pentru lucrările șefului de partid. Restul făceau naveta, în provincie.

Aveam 27 de ani când am dat la opera-torie de film. Credeam că sunt bătrân, dar majoritatea aveam aceeași vârstă. Am fost coleg cu Dan Pița și Mircea Veroiu. Între noi exista o libertate extraordinară de a discuta. A fost cea mai frumoasă perioadă din viața mea. Deși am fost dat afară de la

chimie, am ajuns să fac film, un domeniu de care sunt foarte mulțumit acum.

Emilia Chebac: *Chiar dacă este un film istoric în „Cardinalul” apar răsturnări de situații care fac filmul extrem de atractiv. Cine a scris scenariul?*

Nicolae Mărgineanu: Prima variantă de scenariu a fost făcută de mine după **Memoriile** episcopului Iuliu Hossu. Era liniar și destul de plictisitor. **Bogdan Adrian Toma**, scenaristul filmului, l-a transformat în altul, mai atractiv, dar fără a se abate de la traseul episcopului Iuliu Hossu.

A creat o poveste și un conflict, inventându-l pe capitanul Argeșanu (**Ioan Andrei Ionescu**) un torționar, fiu de preot, neobișnuit de inteligent. Tot rolul imaginației lui Bogdan este și Otilia (**Maria Ploae**) sora directorului închisorii care ne oferă informații prețioase despre starea de atunci. Preoții nu voiau să aiba de a face cu cei care aveau în familie torționari. A introdus și un poet (**Richard**

Bavnoczki). Deși aceste presonaje sunt fictive în filmul meu, se știe că în realitate au fost multe astfel de cazuri.

Bogdan Adrian Toma a făcut filosofia la Cluj, a câștigat Loteria Vizelor după care a plecat în SUA împreună cu soția și copii. Acum este lector universitar la Chicago, dar cu sufletul este tot în România. Scrie scenarii foarte bune. A urmat acolo o școală de film și se simte asta în fiecare personaj și scenariu construit de el. Am colaborat foarte bine împreună.

Emilia Chebac: *Domnule Mărgineanu, până la urmă ce contează cu adevărat în viață?*

Nicolae Mărgineanu: Dragostea și în profesie și în familie. Este singura care rămâne. *Cine nu este capabil să ofere dragoste este un om sarac.*

Emilia Chebac: *Cum vă doriți să rămână „Cardinalul” în memoria spectatorilor?*

Nicolae Mărgineanu: Ca un omagiu adus episcopului Iuliu Hossu.

Răul și urâtul în „Cardinalul”

Binele și frumosul în „Cardinalul”

și hierofania

istoricilor (Herodot), geografilor (Strabon), medicilor și poezilor de atunci. Informațiile referitoare la acestea sunt cele mai numeroase și așa se explică de ce, după cum afirma V. Pârvan (anul 1926), „*antichitatea recunoștea unanim adâncă religiozitate a geților*”.

Este cunoscut faptul că tradiția a mers paralel cu credința creștină, unele sărbători precreștine fiind asimilate - de pildă *Moșii de vară* cu *Rusalile* sau *Pogorârea Sfântului Duh* (în ultima vreme se vorbește de neozamolxianism ca despre o credință, care nu numai că nu a dispărut, ci a existat și continuă să existe, paralel sau în binecuvântată simbioză, cu creștinismul. Semnul soarelui încrustat pe porțile maramureșene și pe troițe este o dovadă în acest sens). Strămoșii noștri au fost binecuvântați să trăiască în Carpați, unde nu a fost cazul să mai construiască turnuri sau piramide, pentru că ele existau în mod natural, le făcuse Dumnezeu cu sfântă Mâna Sa. Unul dintre acești munți considerați sacri, de formă piramidală, este Ceahlăul. Acest munte a fost un punct de atracție dintotdeauna. Să vedem și de ce!

Scurtă incursiune în terifiant

„Argumentul poate cel mai important, care ține într-o oarecare măsură de miracol, constă în faptul că, în prima decadă a lunii august, la răsăritul soarelui, umbra vârfului piramidal Toaca, combinată cu umbra vârfului Piatra Ciobanului, formează, timp de peste 80 de minute, o hologramă naturală, gigantică, aproape incredibilă

și terifiantă, cu aspect de piramidă perfectă, motiv pentru care am denumit-o *Umbra Piramidă*. Prin unicitate și măreție, Umbra Piramidă a constituit, fără îndoială, din cele mai vechi timpuri o autentică hierofanie și, după opinia noastră, constituie principalul motiv pentru desfășurarea, în timpul apariției sale, în prima decadă a lunii august, a Sărbătorii Muntelui, o sărbătoare uraniană, cu o vechime posibilă de 5.000 de ani, peste care s-a suprapus o sărbătoare creștină” (N. și E. Țicleanu, 2000).

Un alt fenomen optic, cu care debutează formarea hologramei naturale a Umbrei Piramidă, deși de mai scurtă durată, este probabil chiar mai important decât aceasta și constă în apariția spre vest, pentru câteva minute, a mirificei *Căii Cerului*. Datorită jocului de lumini și umbre din primele minute ale răsăritului, umbra vârfului se pierde în adâncimile cerului, astfel încât pare că între cer și pământ s-a deschis un imens și nesfârșit drum întunecat, mărginit în stânga de un parapet luminos. Or, este sigur că această sublimă Cale Celestă a fost observată de oamenii muntelui, în special de sacerdoți, din cele mai vechi timpuri.

Interesant este faptul că, spre est de Ceahlău, pornea așa-numita Calea Sacră (vezi N. Miulescu, 1978), care ajungea la Căile Băcului, în sud-estul orașului Chișinău, de unde continua spre est și era marcată printr-o linie de megaliti amintită D. Cantemir, în Descrierea Moldovei, linie ce corespunde cu Exampeos-ul menționat de Herodot.

Așadar, Calea Cerului este un fenomen optic de-a dreptul fascinant și absolut unic. Așa cum se vede ea,

ca un drum întunecat mărginit de un parapet luminos, drum al cărui vârf se pierde în infinitele înălțimi celeste, Calea Cerului corespunde întrutotul piramidei mult prea ascuțite de pe stema Daciei, publicată în anul 1791 de Ritter, Itezovic și considerată de M. Dogaru ca una din stemele Moldovei.

Calea Cerului și Umbra Piramidă au constituit hierofanii în prim ordin din cele mai vechi timpuri și pot justifica nu numai Sărbătoarea Muntelui, ci și caracterul de Munte Sfânt Ceahlăului, precum și Calea Sacră ce pornea de la poalele estice ale muntelui, și Exampeos-ul anticilor.

Un alt element care asigură unicitatea Ceahlăului printre munții din jur și, prin aceasta, posibila sa hierofanie, îl constituie morfologia muntelui: un zигurat gigantic cu patru platforme și vârf piramidal, Toaca, situat excentric. Prin cei 1.907 m ai săi, Ceahlăul se ridică maiestuos „ca un far” (I. Simionescu, 1940) deasupra tuturor munților din jur, care nu depășesc 1.300 m, pe o rază de peste 60 km spre nord și peste 100 km spre sud.

Prin numeroasele sale stânci cu aspecte zoomorfe sau antropomorfe, Ceahlăul a stimulat imaginația locuitorilor de la poalele muntelui și a monahilor ce au viețuit prin ascunzișurile sale mulți dintre ei fiind creatorii unor legende dăinuitoare din vremuri imemorabile. Referindu-se la Ceahlău, I. Simionescu (1940) scria: „Pe tot întinsul țării nu este alt munte mai cunoscut, mai cântat, mai din povești, sfințit chiar de mulțimi... *Horele din Ceahlău* la 8 august, sunt semnele închinării către muntele cu atâtea frumuseți în jurul lui, încât putea fi socotit ca sfânt, iar Toaca și Panaghia ca monolitele orientale înaintea cărora se prosternau cei care se închinau Soarelui”.

ELENA ARMENESCU
„*Gânduri de vecernie*”,
Fundatia Mirabilis

Principalele evenimente internaționale ale anului 2020

Evenimentul sportiv numărul 1 al acestui an va avea loc la Tokyo, în perioada 24 iulie-9 august, unde reprezentanți a peste 200 de națiuni se vor întreci pentru trofee puse în joc la **Jocurile Olimpice de Vară**. Înainte și după această competiție se vor desfășura *JO de Iarnă Tineret*, Campionate Mondiale și continentale, turnee internaționale, o bună parte dintre ele urmând să fie găzduite de țara noastră.

Jocurile Olimpice de Iarnă pentru Tineret se desfășoară în prima lună a anului, la Lausanne și Saint Moritz, întrecere la care participă și 35 de români la zece dintre cele 16 discipline. Pentru Jocurile de la vară s-au calificat până acum 55 de sportivi din țara noastră, cu o premieră, echipa de baschet feminin 3x3 și o revenire, după 56 de ani, a fotbalului, numărul lor urmând să crească după turneele de calificare.

Dintre competițiile internaționale programate în țara noastră rețin atenția **Campionatele Europe-**

ne de wintertriathlon, de la Cheile Grădiștei, de cross duathlon și cross thriathlon, de la Tg. Mureș, **Europenele de canoe sprint și paracanoe pentru seniori**, la Bascov-Budeasa, nu departe de Pitești, locație unde s-au mai disputat întreceri continentale și mondiale rezervate categoriilor de vârstă juniori și under 23.

Federația de haltere va organiza la primăvară Mondialele de juniori la București, iar cea de atletism, Jocurile Balcanice, pe arena din Cluj-Napoca. Luptele ne invită la finele lui august la Constanța, la Mondialele de plajă, pentru cadeți, juniori și seniori, dar și la tradiționalele turnee internaționale de juniori, în mai, seniori, octombrie, ambele la Polivalenta bucureșteană și, ca o premieră, la turneul under 15, din orașul de lângă Someș, în mai. Șahul ne propune Mondialele de juniori și Europenele individuale feminine, la Mamaia, boxul „Centura

de Aur”, ciclismul, Turul României, iar canotajul, Balcaniada de juniori, în complexul de la marginea dulcelui târg al Ieșilor.

Menționăm și o serie de evenimente din alte țări: campionatele lumii de bob și skeleton, la Altenberg-Germania, de sanie, la Sochi-Rusia, de biatlon, la Antholz-Italia, Europenele de canotaj, la Poznan-Polonia, de haltere, la Moscova, de judo, la Praga, de atletism, la Paris, de lupte, la Roma, de handbal feminin, în Norvegia și Danemarca.

Sportivii români vor încerca să obțină biletele olimpice la turneele de calificare pentru handbal feminin, în Muntenegru, lupte, la Budapesta și Sofia, canotaj, la Lucerna-Elveția, kaiac-canoe, la Duisburg-Germania sau la scrimă, judo, atletism, haltere, box și altele.

RADU LEVÂRDĂ

AVOCATUL CASEI

Acțiuni civile. Proprietate intelectuală

Răspundem pe scurt, în spațiul acestei rubrici, mai multor probleme juridice, asupra cărora ne-au solicitat părerea câțiva studenți de la o facultate de drept din București. În numele lor semnează Lucreția Stănescu.

Acțiunile de fond privind exploatarea și apărarea creațiilor intelectuale nu reprezintă altceva decât reflectarea pe plan procesual a drepturilor subiective recunoscute asupra creației intelectuale. Într-o definiție atotcuprinzătoare, acțiunea de fond din domeniul proprietății intelectuale ar reprezenta ansamblul mijloacelor prin care poate fi solicitat și asigurat concursul unui organ jurisdicțional în vederea recunoașterii sau realizării unui drept ori interes – nesocotit, contestat sau încălcat – fie prin afirmarea dreptului subiectiv preexistent sau constituirea unei situații juridice noi, fie prin plata unei despăgubiri sau/și prin plata unei asemenea despăgubiri. Aceasta este definiția pe care o dădea instanța supremă în 2008 acțiunii civile *in abstracto*, fără nici cea mai mică referire la proprietatea incorporeală sau la bunu-

rile corporale, dar întru-totul aplicabilă acțiunilor civile pentru apărarea creațiilor intelectuale, mai precis pentru recunoașterea și exercitarea drepturilor asupra acestora. Sunt relevante, în acest sens, mai multe dispoziții legale din legile speciale – care, de cele mai multe ori, recunosc existența unei acțiuni de drept comun, mai ales atunci când o diferențiază de acțiunea în contenciosul special aferent procedurii administrative desfășurate în fața OSIM și ISTIS – respectiv art. 138/7, art. 139 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, art. 30, art. 31, art. 32, art. 33, art. 37, art. 39 din Legea nr. 16/1995 privind protecția topografiilor produselor semiconductoare, republicată, art. 42 – 47, art. 56 – 58, art. 60 din Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție, republicată, art. 36 și 37, art. 71, art. 90 – 94 din Legea nr. 84/1998, republicată, art. 43, art. 47 din Legea 129/1992 privind desenele și modelele industriale, republicată, art. 30, art. 40, art. 42, art. 44 și 45 din Legea nr. 255/1998 privind protecția noilor soiuri de plante, republicată, art. 24 din Legea nr. 350/2007 privind modelele de utilitate, art. 2 alin. 1 și 3, art. 3, art. 5, art. 6, art. 8, art. 11 și 13, art. 14 și 16 din O.U.G. nr. 100/2005 privind asigurarea respectării drepturilor de

proprietate industrială. Care este, însă, particularitatea caracteristică acțiunii civile de fond din domeniul proprietății intelectuale? Acesta este un subiect intens analizat și dezbătut în doctrină, pentru a se putea stabili în ce măsură avem sau nu în cadrul proprietății intelectuale o acțiune specifică acestui domeniu sau, dimpotrivă, o acțiune din sfera drepturilor reale sau a teoriei generale a obligațiilor. În concret, se analizează natura acțiunii în contrafacere, aceasta fiind văzută de cei mai mulți autori ca singura acțiune aptă, cel puțin, de a fi specifică materiei proprietății intelectuale. În această ordine de idei, acțiunea în contrafacere este văzută fie ca o specie a acțiunii în răspundere civilă delictuală, fie ca o acțiune în revendicare, ca acțiunea reală în interdicerea săvârșirii faptei de încălcare a dreptului, ca acțiune duală cu aspect revendicativ și reparatoriu, ca acțiune reglementată de legislația specială cu un regim formal special în ceea ce privește condițiile de exercitare, măsurile, procedurile și sancțiunile civile aplicate. Problema specificității acțiunii civile de fond, din domeniul proprietății intelectuale și a determinării naturii sale juridice, trebuie analizată într-un mod diferit. În primul rând contrafacerea, ca noțiune juridică, este sinonimă cu fapta ilicită de proprietate intelectuală, indiferent că este vorba de un ilicit delictual sau contractual. Din acest motiv, acțiunea în contrafacere este văzută ca o specie a acțiunii în răspundere civilă delictuală sau ca o acțiune cu aspect reparatoriu. În ceea ce privește natura juridică a acțiunii în contrafacere sau a oricărei acțiuni civile de fond specifice proprietății intelectuale, aceasta trebuie să se determine în funcție de natura juridică a drepturilor recunoscute în domeniul proprietății intelectuale. Dacă se admite că aceste drepturi sunt reale, acțiunea de fond este și ea una reală și are un caracter petitoriu, în caz contrar având o acțiune personală sau, cel puțin, o acțiune *sui generis*. Existența și întinderea protecției juridice a creației intelectuale formează obiectul acțiunii de fond specifică proprietății intelectuale, iar plata unor despăgubiri doar în mod cu totul excepțional, atunci când aceste despăgubiri reprezintă o contraprestație a utilizării sau folosinței exclusive recunoscute titularului dreptului, în cazul unei licențe obligatorii, de exemplu. În mod obișnuit, plata unor despăgubiri pentru încălcarea drepturilor exclusive recunoscute autorului sau titularului acestora reprezintă

**Avocat dr.
GEORGE VLAICU**
Baroul București
0722 37 99 88
0736 94 91 61
vlaicug_03@yahoo.com

obiectul unei acțiuni în daune contractuale sau delictuale, al cărui regim juridic este reglementat de dreptul civil comun, fiind aplicabile doar anumite reguli din legislația specială cu privire la probe și dovedirea prejudiciului, atât în ceea ce privește existența acestuia, cât și sub aspectul întinderii. Este important de subliniat faptul că acțiunea de fond specifică proprietății intelectuale nu implică doar un conflict de drepturi între mai multe persoane cu privire la apartenența acestor drepturi de proprietate intelectuală sau, altfel spus, mai multe persoane care afirmă și încearcă să dovedească în justiție faptul că un anumit drept de utilizare sau folosință exclusivă face parte din patrimoniul propriu. Calitate procesuală într-o astfel de acțiune specifică o are orice persoană care dorește să utilizeze creația intelectuală cu privire la care titularul invocă un drept de folosință sau de utilizare exclusivă. Această persoană poate să conteste, prin acțiune, titlul de protecție juridică al celui care pretinde un drept de folosință sau de utilizare exclusivă, invocând faptul că respectiva creație intelectuală aparține, cel puțin în parte, domeniului public al proprietății intelectuale putând fi folosită de orice persoană. În aceeași măsură are calitate procesuală și orice persoană care dorește să utilizeze creația intelectuală protejată respectând drepturile exclusive ale titularului, atunci când solicită justiției obligarea acestuia să îi acorde o licență de exploatare a creației intelectuale contra unei indemnizații stabilite pe cale judiciară.

Editată de
UNIUNEA ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI
DIN ROMÂNIA
- Președinte DORU DINU GLĂVAN

Director general
DORU DINU GLĂVAN

Redactor șef
RODICA SUBȚIRELU

Redactor șef-adjunct
TEODORA MARIN

Editor coordonator
OVIDIU ZANFIR

Secretar general de redacție
MIHAELA RUSU

MEMBRI FONDATORI:

DORU DINU GLĂVAN (UZPR)
RODICA SUBȚIRELU (UZPR)
MIHAELA RUSU (UZPR)
CLEMENTINA TIMUȘ (UZPR)
ELIZA ROHA
CORINA POPESCU (UZPR)
IOANA UNGUREANU
ANCA SIMILEA GIACOMELLO
CLAUDIA MOTEA (UZPR)
NICOLAE CABEL (UCIN)

Consultanță juridică:
av. dr. GEORGE VLAICU

Seniori editori:

Conf. dr. CORNELIU ZEANA (UZPR)
Conf. univ. dr. GABRIEL I. NĂSTASE
Gen. dr. EMIL STRĂINU (UZPR)
CORINA VLAD DIACONESCU (UZPR)
MARIAN DUMITRU (UZPR)
GEORGE CANACHE (UCIN)
ALEXANDRE ANDREI (Paris)
NICOLAE VASILE (UZPR)
COJOCARU VERGIL - COVER (UAPR)

**Responsabilitatea juridică
pentru conținutul articolului
publicat aparține autorului.**

ISSN: 2393-1361

Adresă:

**Uniunea Ziariștilor
Profesioniști din România**
Bld. General Gheorghe Magheru 28-30,
et. 1, Sector 1, București

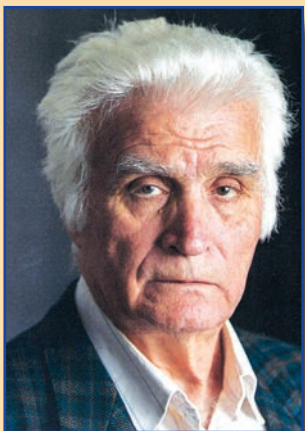
Contact:

Tel: 021 317.92.25;

Fax: 021 313.06.72

cronicatimpului@gmail.com
uzprcronicatimpului.wordpress.com

Tipărit la: Gutenberg SA
Bd. Theodor Pallady, 287, sector 3,
București, 021.345.09.26
gutenberg_sa@yahoo.com

Pictorul profesor **Cojocaru Vergil - Cover** expune fragmente, cuvinte potrivite, expresii frumoase despre artiști plastici, oameni de artă și cultură, ce vor apărea în „Cartea Amintirilor” – loc de întâlnire al excelențelor, lucrare ce se află în pregătire. Fără a considera că cei despre care a scris/va scrie sunt fenomene supranaturale, rămâne un spectacol fascinant, un discurs dincolo de cuvinte, o comunicare la nivelul simțurilor.

Maria Hodor

În holurile etajelor 1 și 2 la Athenée Palas „Hilton” - București, Galeria de Artă „Elite Prof Art”, a organizat expoziția „Portretul în spațiul înconjurător”, pictură realizată de tânăra artistă plastică **Maria Hodor**, în perioada 24 septembrie-7 octombrie 2019. Vernisajul a fost susținut de criticul de artă și istoric Roxana Bărbulescu care, prin comentarii critice la superlativ, a destăinuit publicului, destul de

unui pelerinaj în care vii să te încarci cu credință și cu cele bune, în care să găsești un salvator refugiu atunci când ai nevoie.

În puținul timp cât am admirat portretele „în spațiul înconjurător”, cugetul meu a devenit un clopot stelar misterios care răsună în fiecare colț al sufletului meu mult încercat.

Picturile expuse, brand Maria Hodor, au un farmec aparte, un zâmbet misterios, privire întrebătoare și meditativă, mai greu de definit de la prima vedere.

Mi-au lăsat impresia, portretele din spațiul înconjurător, de slava ce înveșmântă înălțimile senine, cu gândul lor rămas cu tine.

În aceste „portrete în spațiu” se recunoaște identitatea unei valori artistice și apetitul creator al unei minți curate care provoacă, solicită și păstrează reacția directă a publicului, iubitor de artă și de frumos.

Cromatic, portretele în spațiul pictate de tânăra artistă plastic, elevă, sunt o coroană de lumini care respiră a primăvară în dor de pace și cântec blând. Cred că, în fața portretelor magistral pictate, și inima cerului s-ar opri într-o clipă de uimire, spre a admira lecția artistei de iubire, predată și lăsată pentru omenire.

Expoziția „Portrete în spațiu” va fi pentru viitorul unei tinere artiste, un simbol vertical, păstrat ca reper într-un spațiu de neuitat, ce va reprezenta destinul Mariei Hodor. Expresivitatea portretelor în spațiu constituie farmecul deosebit al picturii Mariei Hodor și imprimă o valoare artistic-plastică incontestabilă fiind, în același timp, un pas temeinic pentru istoriografia artelor plastice contemporane.

În încheierea discursului nespus, stimată artistă plastică, mai vreau să îți spun că fiecare portret în spațiu, pentru subsemnatul, va rămâne un prieten bun.

Chiar dacă se zice că vorbirea lungă este o înfloritură trecătoare, nu pot fi scurt în ceea ce am de scris despre tânăra Maria Hodor. Unii se nasc măreți, alții ajung la

măreție, iar altora li se impune măreția. Tânăra Maria Hodor muncește mult și cu folos artistic, parcă ar ști că negarea propriei înzestrări este întotdeauna o garanție a talentului.

Citeam undeva, cândva, cred că într-o biografie despre Shakespeare și mi-au rămas tipărite în minte cuvintele: „Cu cât mai puține cuvinte, cu atât mai multă simțire; de vorbit poate oricine, de vorbit clar, doar puțini. Maria Hodor s-a născut cu pasiune pentru artă și frumos. Știe că nimic remarcabil în lume nu a fost realizat fără pasiune. Prin muncă, inteligență, curaj artistic, sacrificii și-a învăluit întreaga activitate în cinste și onoare, condusă fiind după principiul, nimic fără muncă și abnegație.

Domnia sa se ferește de onoare necuvenită, care este mai amară decât cea mai josnică jignire. Cine are urechi de auzit să audă.

Maria Hodor consideră onoarea ca pe un lucru sfânt și ca orice lucru sfânt onoarea e de neprețuit. Celor care m-ar acuza că la vernisaje de expozanți vorbesc mult despre artiștii plastici, le spun verbal și în scris că exercițiile de scriere șlefuesc vorbirea, iar exercițiile de vorbire însuflețesc stilul scrierii, după ce vezi lucrările de artă semnate Maria Hodor. Diversitatea portretelor admirate de subsemnatul într-o expoziție Maria Hodor, mi-a preocupat mintea mult timp. Portretele realizate de tânăra artistă plastică din Constanța, Maria Hodor, cu timpul ce va veni, vor deveni o valoroasă și adevărată cronică umană, de aceea subsemnatul caută să scriu despre domnia sa în „Cronica Timpului”, revista din care am învățat că omul trebuie să fie supus adevărului și nu stăpânul lui.

Portretele din „spațiul înconjurător” se vor înțelege cromatic printr-o limbă

cerească. Cu timpul vor putea vorbi, cânta și învăța că prietenia nu este doar un cuvânt, este și rămâne un veșnic legământ. Așa va fi peste secole ce am scris eu și ceea ce a pictat și va picta Maria Hodor.

numeros, apariția și evoluția unei artiste plastice, elevă încă, Maria Hodor.

Prin zecile de „portrete” expuse sub titulatura de „portrete în spațiu” tot atâtea tipuri deosebite de chipuri, capete frumoase de copile, artista plastică Maria Hodor immortalizează pe pânză, carton sau pe hârtie, capete sfințite de îngeri; Dumnezeu pare că a trimis pe pământ, de la ambasada pământenilor din cer, înger cu chip de om, pentru a înfrumuseța spațiul înconjurător. În timp ce vizitezi expoziția, fiecare portret, te reține pentru a-ți comunica bogăția cromatică, desen și compoziția plastică, împreună cu cele mai adânci, frumoase și sincere intime sentimente. Personal, am simțit într-o deplină înțelegere, forța

